

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 16

VINERI 24 SEPTEMBRIE 1971

12 PAGINI — 1 LEU

MUNCA —

disciplină

de învățămînt

IN ACEST NUMĂR:

- PREGĂTIREA PRACTICĂ — sistem și modalități de desfășurare
- Interviu nostru: **RELAȚIA ȘCOALĂ-ÎNȚEPRINDERE**
- **PASIONAȚI AI TEHNICII ȘI FĂURITORI DE BUNURI**: La un grup de ateliere interșcolare; Prima tradiție a unei școli noi; Inițiativă și spirit gospodăresc.
- Spre confluența: **INVĂȚĂMÎNT-PRODUCȚIE-CERCETARE**
- O preocupare majoră pe plan mondial — **DE LA ȘCOALA PRODUCȚIEI LA PRODUCȚIA ȘCOLII.**

Întreaga noastră energie și pricepere pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid

— Plenara lărgită a Comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului —

Vineri, 17 septembrie, au avut loc lucrările plenarei lărgite a Comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului, dedicate dezbaterii programului de perfecționare a activității politico-ideologice și de educare a comunistilor, a tuturor oamenilor muncii, adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., la propunerea și din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. La lucrările plenarei a luat parte tovarășul **LEONTE RAUTU**, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

Nota dominantă a lucrărilor plenarei a fost — ca și în adunările generale deschise ale organizațiilor de bază care au precedat-o — bogăția de idei, exigența și combativitatea partinică, subliniate continuu de conștiința responsabilității pentru calitatea măsurilor hotărâte în fiecare compartiment, cu atât mai mult cu cât activitatea din acest minister are înfruntare nu numai asupra nivelului ideologic-politic și cultural-educativ al comunistilor și lucrătorilor lui, dar și asupra tineretului țării, asupra tuturor celor ce beneficiază, într-o formă sau alta, de sistemul nostru de învățămînt.

Foarte cuprinzătoarea informare prezentată la primul

punct de pe ordinea de zi de către tovarășul **Pompiliu Vilcu**, secretar al comitetului de partid, a subliniat adăptarea deplină a tuturor comunistilor, a tuturor lucrătorilor din minister la programul stabilit de conducerea partidului pentru îmbunătățirea activității ideologice și cultural-educative, hotărîrea lor de a munci pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le-au fost trasate.

Informarea comitetului de partid a menționat eforturile făcute în cadrul diferitelor direcții generale ale ministerului pentru elaborarea și aplicarea unor importante măsuri privind perfecționarea învățămîntului nostru și pentru sporirea valorii lui educative, conform sarcinilor izvorîte din documentele de partid. Totodată, dezbaterile au analizat, în spiritul responsabilității comuniste, lipsurile și greșelile existente în activitatea Ministerului Învățămîntului. După cum se știe, o critică intransigentă a fost adresată Ministerului Învățămîntului de către conducerea de partid pentru neajunsurile manifestate în munca de educare a tineretului. În plenara lărgită pentru dezbaterile documentelor, comunistii au analizat îndelung cauzele care au determinat

serioasele curențe din acest domeniu. O serie de vorbitori — **George Văideanu**, **David Scherer**, **Vladimir Simionescu** ș.a. — au arătat că lucrătorii din minister nu și-au concentrat atenția asupra problemelor fundamentale ale procesului de educație, cum ar fi sporirea valențelor educative ale lecțiilor, creșterea ponderii activităților care educă prin și pentru muncă, a disciplinelor care acționează nemijlocit asupra conștiinței elevilor și studenților. Multă vreme direcțiile de resort au pus accent pe acțiuni cu caracter extradidactic, tehnicist (tabere, excursii, centenare etc.), pe metodele administrative de „muncă educativă”. Vorbitorii au atras atenția asupra importanței pe care o prezintă pentru succesul muncii educative cunoașterea temeinică a elevilor și a mediului lor de viață. „Cred — a spus pe bună dreptate tovarășul **George Văideanu**, vizînd implicațiile largi ale operei de educare întreprinse de Ministerul Învățămîntului — că ministerul trebuie să se constituie ca un organizator al unei vaste acțiuni sociale și politice, de educare a părinților, profesorilor și, prin aceștia, a elevilor”.

În cursul dezbaterilor a reținut atenția problemele predării științelor sociale, discipline cu o deosebită pondere în cultivarea conștiinței socialiste, revoluționare a elevilor și studenților, în formarea concepțiilor și convingerilor lor comuniste, a conduitei sănătoase în viață. Vorbitorii au arătat că sistemul științelor sociale nu a fost integrat, cu o pondere corespunzătoare, pe toate treptele de învățămînt, că predarea acestor discipline a prezentat curențe serioase, că pregătirea cadrelor didactice necesare acestei activități nu a fost la nivelul exigențelor etapei actuale. O reflectare a insuficienței preocupării pentru învățămîntul științelor sociale o constituie și activitatea de cercetare care — așa cum s-a subliniat în informarea comitetului de partid — adese-

(Continuare în pag. a 3-a)

„Reșița — file de istorie”

În cadrul numeroaselor manifestări dedicate bicentenarului reșițean, Casa corpului didactic a județului Caraș-Severin a organizat, în ziua de 14 septembrie a.c., în colaborare cu secția de propagandă a Comitetului județean de partid, un simpozion intitulat „Reșița — file de istorie”.

Simpozionul, la care cu-

vântul de deschidere a fost rostit de Tudor Iorga, secretar al Comitetului județean de partid, a plejuit o largă retrospectivă istorică a orașului Reșița. Primele 4 comunicări, cu o tematică social-politică, au înfățișat aspecte din lupta muncitorilor reșițeni sub conducerea Partidului Comunist Român, împotriva exploatarea capitaliste, a fascismului, pentru democrație și socialism.

Comunicările științifice, având ca subiect file din istoria învățământului reșițean, susținute de cadrele didactice din oraș, au reliefat atitudinea militantă a școlii reșițene în lupta cu greutățile materiale, cu nepăsarea și ostilitatea fostelor regimuri reacționare.

Simpozionul a ilustrat în egală măsură și impresionanta dezvoltare a învățământului reșițean liceal, tehnic și, recent, și universitar, în anii socialismului, precum și minunatele condiții de învățatură și muncă, create tinerei generații.

Prof. I. ȘERBAN

Conferința de ergonomie

Săptămîna aceasta, între 20—22 septembrie, au avut loc lucrările Conferinței de ergonomie, organizate sub egida Ministerului Muncii, Academiei de Științe Sociale și Politice și Academiei de Științe Medicale. Au luat parte numeroși specialiști din industrie, din învățămînt, din cercetare și proiectare etc., care au aprofundat, în cadrul referatelor și dezbaterilor, teme ca: „Ergonomia și organizarea științifică a muncii”, „Factorii fiziologici și sociali în ergonomie”, „Ergonomia informațională”, „Inginerul și ingineria umană”. Unele studii, precum și o masă rotundă, au fost rezervate special problemelor de ergonomie școlară.

Au fost analizate rezultatele cercetărilor de pînă acum și ale aplicațiilor practice, în vederea îmbunătățirii activității viitoare în acest domeniu, relativ nou, al științelor, care are un rol deosebit de important în organizarea științifică a muncii.

Pentru cei mici

„Culegerea de poezii, scenete, cîntece și jocuri cu cînt pentru cei mici” — redactată recent de In-

Un călduros salut „CONTEMPORANULUI” !

O coincidență fericită face ca sărbătorirea a 90 de ani de la înființarea revistei „Contemporanul” să aibă loc în aceeași lună cu aniversarea care marchează un sfert de secol de la apariția seriei noi. Sunt două date semnificative în istoria presei românești, amîndouă consemnînd cu strălucire biografia „Contemporanului”, care, de la apariția lui, și-a pus paginile în slujba poporului, a clasei muncitoare, a afirmării a tot ce este mai valoros în cultura națională și universală, contribuînd astfel cu prestigiu la întărirea frontului ideologic al presei noastre comuniste.

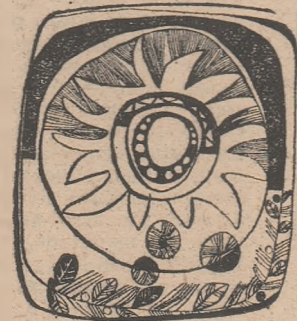
Bucurîndu-se de colaborarea prestigioaselor noastre personalități politice, științifice și culturale, revista „s-a situat în mijlocul marilor evenimente, nu ca spectatoare, ci ca participantă activă, cu spirit hotărît și combativ”, cum se precizează în articolul editorial de la apariția seriei noi din 20 septembrie 1946.

La 25 de ani de viață nouă, conștientă de misiunea înaltei răspunderi a presei comuniste, revista continuă dezbaterile competente a rolului intelectualității în stadiul actual al construcției socialiste, a unei intelectualități legate puternic de fărîngerea bunurilor materiale, intensificîndu-și munca politico-ideologică și de întărire a spiritului partinic, revoluționar, răspunzînd cu fermitate noilor cerințe ale muncii ideologice și cultural-educative formulate în recente documente de partid.

Din partea redacției revistei „Tribuna școlii” un călduros salut la dubla sărbătoare, noi succese în înfăptuirea politicii partidului nostru, în promovarea unei arte cu adevărat noi, legate de popor și slujindu-i interesele !

spectoratul școlar al județului Satu Mare este bine primită și apreciată de educatoarele sătmărene. Un număr de 12 educatoare și-au dat concursul la selectarea și elaborarea materialelor. Volumul, în format mare, a fost redactat în trei limbi: română, maghiară și germană, limbi în care se desfășoară procesul de învățămînt în grădinițele județului. Materialul este organizat pe teme, feluri de activități și grupe de vîrstă.

Un cuvînt înainte oferă succinte recomandări cu privire la utilizarea creatoare a materialelor cuprinse în culegere. Multe dintre poezii beneficiază și de sugestive ilustrații, amplificînd astfel valoarea educativă și artistică a volumului. Era bine, dacă aceste ilustrații ar fi fost colorate, lucrarea ar fi cîștigat în expresivitate și farmec creativ. Scenetele și dramatizările sînt axate ideativ pe viața mirifică de basm a copiilor, dar ele cuprind și observații desprinse din realitatea concretă cu exemple bogate și variate, încărcate de semnificații etice și artistice. Cîtăm cîteva dintre ele: Sărbătoarea pomului de iarnă, În pădu-

rea adormită, Capra cu trei iezi, Anotimpurile etc. La toate scenetele se dau și indicații de regie, ceea ce ridică valoarea utilitară a culegerii. La cîntece au fost notate modulațiile și indicațiile de joc, acolo unde era cazul.

NAE ANTONESCU

Laboratoare noi la Alexandria

Ampla acțiune de înzestrare a școlilor cu laboratoare moderne s-a concretizat anul acesta și la Liceul nr. 1 din Alexandria. O dată cu primul sunet de clopoțel, elevii li-

ceului au pășit pragul noilor laboratoare de fizică, de chimie, de biologie și de orientare școlară și profesională, dotate cu materiale didactice și aparatură modernă.

Discuri, diafilme, diapozitive

Mijloacele audio-vizuale au devenit o necesitate pentru ridicarea eficienței lecțiilor, la aproape toate disciplinele de învățămînt.

Din păcate școlile și, îndeosebi, cele din mediul sătesc posedă foarte puține materiale audio-vizuale necesare demonstrațiilor pe care profesorii ar dori să le facă elevilor la unele lecții. Mă refer la discuri, diafilme, diapozitive etc.

La școala unde funcționez nu există decît patru discuri, toate cu semnale sau marșuri pionierești. În ceea ce privește diafilmele, acestea sînt foarte puține și în mare parte depășite. Cele existente în școala noastră se referă mai mult la subiecte din domeniul științelor pozitive, un număr foarte mic — două-trei — abordînd teme literare sau de istorie. Diapozitivele lipsesc cu desăvîrși-

re. Situația nu se prezintă cu mult mai bine nici la alte școli din împrejurimi. De pildă, avînd nevoie, pentru cercul literar, de unele discuri, le-am căutat la liceele și școlile generale din Tecuci. Am găsit foarte puține — Fabule, Versuri de Vasile Alecsandri, O scrisoare pierdută de I.L. Caragiale, M. Sadoveanu citînd din opera lui I. Creangă și două sau trei discuri cu lecții de limbă franceză.

Este știut că s-au imprimat și se imprimă mereu discuri cu caracter didactic: piese de teatru, lecții de limbi străine, lecturi din operele marilor noștri scriitori, lecții de inițiere muzicală etc. Totuși, din acestea foar-

te puține ajung în școli. Un lucru curios este și faptul că nu se găsesc nici în comerț (în orașele Iași, Tecuci, Birlad, Galați, Brăila). Care să fie cauza? Ori se imprimă într-un tiraj insuficient, ori difuzarea lor este defectuoasă. Credem că forurile în drept ar trebui să ia act de această cerință a școlilor, a cadrelor didactice, a elevilor, dat fiind că mijloacele audio-vizuale reprezintă un auxiliar prețios pentru ridicarea calității și a nivelului lecțiilor și a întregului proces de instruire și educație.

Prof. IOAN TIMBOLSCHI Școala generală Condrea, jud. Galați

Întîlnire la Bilca

Recent a avut loc în comuna Bilca din județul Suceava o emoționantă întîlnire a fiilor satului. Programul întîlnirii, desfășurat pe durata a două zile, a început prin inaugurarea semnificativă a unui nou local de școală (de la care însă, spre neamurirea tuturor, a lipsit un reprezentant al forului județean de învățămînt !). Au urmat un vibrant ceremonial pioniere, deschiderea celor trei expoziții organizate cu acest prilej (de etnografie și artă populară, de obiecte adunate sau lucrute de elevii claselor a trei școli — ambele constituinte de pe acum nucleul unui viitor muzeu al satului — și de distincții obținute de comună, formațiile și locuitorii ei) și o revedere a participanților cu școala. În continuare a avut loc, a doua zi, o mare adunare a fiilor satului, a oaspeților și invitaților la Căminul cultural, unde s-au ținut cuvîntări, s-au adus saluturi, după care s-a prezentat un amplu program artistic.

Cu prilejul acestui mare eveniment din viața comunei, la Suceava s-a editat, grație sprijinului generos al organelor județene de partid și de stat, o monografie de 240 de pagini, intitulată „Bilca — o așezare din valea Sucevei”, scrisă de George Muntean și Vasile Cârdei.

M. G.

Școala fără ziduri

Sateliți, luceferi, stele...

Plecatul de acasă la școală durează, de obicei, mai mult decît momentul cînd, sfîrșindu-se „orele”, elevii se pregătesc să se întoarcă pe la case. Fie că punem diferența pe seama unei emoții specifice, înstăpînite, pe seama unei rețineri lîngă leagănul plecărilor, fie că dăm ce-i al ei intimității acesteia, avem de a face cu un timp pregătitor, unul al lansării spre cunoașterea organizată, antinostalgică.

O zi nu seamănă de fel cu altă zi, la școală. Alte discipline, alți profesori, alte exigențe. Una din zilele săptămîinii, oamenii școlii o dăruie, din acest an, producției. Într-adevăr, ziua aceasta, își găsește preparativele și ecoul acasă ?

Mai ales acasă ne înconjoară unele încărcate afectiv, părăsite în umbra unor șoproane arhaice. Dar alte unele — cele ale industriei moderne — au fost asociate, nu numai poetic, constelațiilor... Putem vorbi despre o astronomie a lor. Astronomia se învață în școală.

Iată sateliți, luceferi, stele — fără de care cerul ar fi gol — în dublă ipostază astronomică. Acei cosmici și acei artificiali, care concurează reflexele strălucitoare ale naturii, iar lupta omului cu natura este încă o mare lecție a școlii legate de producție.

Ajungem, pentru acel timp pregătitor al școlii și construcției, la o reflecție la prima vedere derutantă — livrarea anticipată a personalității unei lumi artificiale, antinaturale. Atunci dragostea de natură e iubirea sculptorului pentru piatra pe care o taie. „Dacă Natura ar fi esență umană, — glosează în al său „Aurul cenușiu” Mircea Malița — atunci desigur că ne îndepărtăm de ea ! Omul este însă un element eminentamente antinatural. Natura sa proprie este artificialul, odică rațiunea”.

Familiaritatea cu viitorul astfel constatat — prin unele — vine, acasă, transmis din tată-n fiu. Credem, întii, că vom implini în viitor muncile casnice ale bătrînilor. Sculelor uitate de toată lumea le-a mai rămas o menire, nu ultima ca importanță : de a fi idealizate și minuite cu credință de cei ce le descoperă ca pe o aventură. Ele iscă presimțiri fantastice prin palpabilitatea lor, prin compatibilitatea confecționării unor obiecte reale.

După cum, multă vreme, o manieră de a brava era fuga de la școală, ne putem de acum, imagina — invitația la creație materială convîngînd din ce în ce — fuga de acasă la școală, pentru a desăvîrși constructiv ceea ce a început odată pentru totdeauna. Unealta inconfundabilă a condeiului se integrează într-o claviatură prolifică, pregătitoare a unor acorduri majore.

Pentru că, așa cum scrie același autor la altă pagină, „în era mașinilor de calcul, oamenii sînt aproape toți pianişti”.

GH. ANCA

Tribuna școlii

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI UNIUNEA SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația Piața Științei nr. 1 București Tel : 17 60 20

Întreaga noastră energie și pricepere pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid

— Plenara lărgită a Comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului —

(Urmare din pag. 1)

ori s-a consumat în probleme minore, de utilitate practică redusă. Una din principalele sarcini care revin Ministerului Învățămîntului — a reieșit din dezbateri — o constituie — după expresia tovarășului **Virgil Cazacu**, prim adjunct al ministrului învățămîntului — așezarea pe baze noi a predării științelor sociale.

Totodată, expunerea prezentată de tovarășul **Pompiu Vilcu**, ca și dezbaterile din plenară, au arătat că persistă lipsuri și în domeniul modernizării conținutului învățămîntului. Planurile, programele și manualele școlare, precum și cursurile universitare — deși în multe cazuri revăzute și îmbunătățite — încă nu satisfac exigențele unui învățămînt adecvat cerințelor societății moderne, nu oglindesc cuceririle științei și tehnicii contemporane. În colectivele de muncă ale ministerului n-a existat o concepție unitară și clară cu privire la scopul, formele, metodele și ponderea activităților practico-aplicative din învățămîntul obligatoriu, ceea ce a diminuat interesul pentru școala generală de 10 ani, care nu a oferit elevilor prea multe posibilități de orientare spre însușirea unei meserii; de asemenea, această lipsă a ministrului a produs serioase rămăneri în urmă în dezvoltarea liceelor de specialitate, în soluționarea judicioasă a practicii în producție a studenților etc.

„Actualele măsuri adoptate de Comitetul Executiv, prin coordonatele stabilite, vor determina o cotitură radicală în ceea ce privește dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului nostru — a spus tovarășul **Virgil Cazacu** — însă aceasta depinde de noi toți, de conducătorii școlilor, ai institutelor, de toți lucrătorii Ministerului Învățămîntului în frunte cu comuniștii. Va trebui să luptăm permanent pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe care le pune conducerea de partid în fața noastră“. Aceasta necesită — după cum a relevat plenara — îmbunătățirea radicală a stilului de muncă practicat în Ministerul Învățămîntului, atât în activitatea politică cît și în cea profesională. „Trebuie ca noi înșine — a spus tovarășul **Alexe Popescu**, adjunct al ministrului învățămîntului — să ne restructurăm concepția despre modul cum trebuie să lucrăm în Ministerul Învățămîntului“. Ca o primă deficiență în fluxul muncii din minister a fost semnalată tărăgănarea și ritmul lent cu care se rezolvă unele sarcini. Astfel, s-au manifestat întârzieri în definitivarea planurilor și programelor școlare, în analizarea rezultatelor obținute pînă acum la clasele IX-X ale școlii generale, în definitivarea instrucțiunilor privind valorificarea produselor de la orele de practică productivă, în precizarea poziției Ministerului Învățămîntului într-o serie de experimente pedagogice desfășurate ani de zile, și multe altele.

Tărăgănarea în îndeplinirea sarcinilor obligă salariații — după cum observau tovarășii **Petre Ionescu**, **Vladimir Simionescu**, **Cicerone Poghirc**, **Mariana Filimon** ș.a. — la un stil de muncă pompieristic, la rezolvarea problemelor în asalt, care dăunează întregii activități. Unii vorbitori (**Cicerone Poghirc**, **Ion Deleanu** ș.a.) au mai considerat ca o piedică în muncă insuficiența delimitare a atribuțiilor și competențelor pentru fiecare funcție și chiar sector de activitate. Aceste deficiențe alimentează lipsa de răspundere, întârzieri în îndeplinirea sarcinilor, supraîncărcarea cu probleme a cadrelor de conducere, o serie de lucrări curente fiind împinse — cum sesiza tovarășul **Ion Deleanu** — continuu, „mai sus“ pentru rezolvare. Un alt aspect, relevat de vorbitori este supraîncărcarea lucrătorilor din minister, în detrimentul muncii lor de concepție, cu rezolvări de sarcini mărunte, care normal ar trebui să intre în competența unităților subordonate — școli, facultăți, inspectorate etc. Totodată vorbitorii **Petre Ionescu**, **Cicerone Poghirc** au stăruit pentru respectarea principiului muncii colective, garanție a îmbunătățirii soluțiilor și măsurilor adoptate, reglementarea colaborării dintre diferitele direcții și direcții generale, dintre minister și unele instituții subordonate lui.

O atenție deosebită au acordat dezbaterile problemei perfecționării profesionale a lucrătorilor, sporirii competenței lor în muncă, obiectivându-se insuficientul material informativ de care dispun lucrătorii ministerului pentru îmbogățirea pregătirii lor, ca și lipsa de preocupare pentru informarea lor la zi asupra celor mai importante sarcini și măsuri preconizate de conducerea ministerului. În problema sporirii priceperii în muncă, a competenței în rezolvarea sarcinilor lucrătorilor pe tărîmul învățămîntului, intervenția tovarășului **Mircea Malița**, ministrul învățămîntului, a insistat asupra importanței simțului politic, a orientării partinice a fiecărui lucrător. „Foarte multe lucrări ale noastre — a spus tovarășul Malița — nu dovedesc că am înțeles ceea ce dezbaterile în învățămîntul ideologic. Se pare că de cînd citim texte, de cînd le comentăm în învățămîntul ideologic și pînă cînd scriem o lucrare, partea de înțelegere politică dispare și lucrarea noastră pierde din ceea ce este la ordinea zilei“. Vorbitorul a demonstrat că, fără discernămint și orientare politică, este imposibilă adoptarea celor mai eficiente măsuri de perfecționare a învățămîntului în raport cu ritmul alert al înnoirilor din viața noastră socială.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul **LEONTE RĂUTU**, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. În ampla sa expunere, tovarășul Leonte Răutu a subliniat că obiectivul istoric stabilit de Congresul al X-lea al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — presupune o permanentă preocupare pentru toate laturile, pentru toate aspectele, toate procesele caracteristice vieții noastre sociale. Un loc imens, în acest cadru, îl are formarea omului nou, animat de claritatea țelului, de o înaltă res-

ponsabilitate civică, călăuzită de ideologia revoluționară marxist-leninistă, de principiile etice ale socialismului. Cu numeroase prilejuri, a arătat vorbitorul, secretarul general al partidului nostru a prevenit împotriva oricăror tendințe de unilateralitate, de îngustime în activitatea organizațiilor de partid, a organelor de stat, a comuniștilor, împotriva oricăror tendințe de neglijare sau subapreciere a tot ce ține de acțiunea complexă de plămădire a conștiinței socialiste, a unei atitudini avansate față de muncă, față de interesele colectivității.

Relevînd principalele realizări obținute în formarea omului nou al societății noastre, în dezvoltarea învățămîntului ca principal factor de cultură și civilizație al națiunii, vorbitorul s-a oprit, pe larg, asupra conținutului recentelor măsuri elaborate din indicația și contribuția personală a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, în vederea dezvoltării și perfecționării școlii de toate gradele. Pentru a menține școala la înălțimea exigențelor contemporaneității, este necesară o privire critică asupra muncii tuturor celor angajați în activitatea de educație, prezentarea cu obiectivitate și intransigență comunistă a lipsurilor, desfășurarea unei stăruitoare munci pentru înlăturarea acestora. Trebuie să fim conștienți că nu am fost întotdeauna la nivelul înaltei exigențe ale partidului. Trebuie relevat în special ritmul lent de soluționare a unor probleme, practica neducerii pînă la capăt a orientărilor și indicațiilor conducerii de partid care s-au manifestat în activitatea ministerului. Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a vorbit despre o cotitură radicală în domeniul învățămîntului, care să se exprime nu numai în modificări ale unor structuri, ci și în stilul și metodele de lucru. Adevărul este că, pentru a îndeplini această radicală cotitură, trebuie să învingem anumite rezistențe din mentalitatea unor cadre didactice care au la bază rutina, teama față de ceea ce este nou, progresist, de ceea ce este impus de viață, de necesitățile sociale ale țării noastre. În minister va trebui să se imprime un mod de lucru operativ și dinamic care să asigure o preocupare sistematică pentru realizarea obiectivelor de mare importanță ce i-au fost fixate.

Trecînd în revistă sarcinile concrete ale școlii, tovarășul **Leonte Răutu** a arătat că trăsătura generală a acestora în etapa actuală este o mai bună adaptare a structurii și conținutului ei la cerințele materiale și spirituale ale societății, strînsa legătură dintre învățămînt și activitatea practică, dintre învățămînt-cercetare-producție. O atenție deosebită trebuie să se acorde organizării atelierelor-școală, tuturor formelor care asigură pregătirea practică, productivă,

a elevilor și studenților. Alt obiectiv, de covârșitoare însemnătate pentru pregătirea și educarea tineretului îl reprezintă permanenta îmbunătățire a activității ideologice din școală. În acest sens, vorbitorul a stăruit asupra perfecționării conținutului științelor sociale, în direcția prezentării mai ample a politicii partidului și statului nostru, creșterii caracterului militant și a combativității în predare, sporirii preocupărilor pentru problemele teoretice și practice ale construcției socialiste. Se impune, totodată, intensificarea activităților educative în școală cu participarea tuturor cadrelor didactice, în strînsă și permanentă legătură cu organizațiile de partid, cu organizațiile de tineret.

Realizarea tuturor acestor sarcini, a arătat vorbitorul, trebuie să se facă pe baza unei consultări largi și aprofundate a specialiștilor de înaltă competență de care dispune învățămîntul, astfel încît soluțiile ce se adoptă, să aibă un caracter de temeinicie și stabilitate.

În încheiere, tovarășul **Leonte Răutu** și-a exprimat convingerea că Ministerul Învățămîntului, toate cadrele didactice, organizațiile de partid și tineret din școli vor munci cu devotament pentru aplicarea în viață, fără întârziere, a orientărilor de principiu și măsurilor practice aprobate de conducerea superioară de partid.

După adoptarea planului de măsuri ce i-a fost prezentat, plenara lărgită a comitetului de partid din Ministerul Învățămîntului, într-o atmosferă de cald entuziasm, a adresat o telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, în care se arată printre altele: „Asigurăm conducerea partidului și pe dumneavoastră personal, tovarășe **Nicolae Ceaușescu**, că sintem adine pătrunși de înalta misiune și responsabilitate socială ce ne-a fost încredințată, de a transpune în viața politică partidului și statului în domeniul învățămîntului. Ne angajăm să sporim eforturile pentru îmbunătățirea vieții interne de partid din organizația noastră, pentru a realiza în mai bune condiții educarea marxist-leninistă a membrilor de partid și a celorlalți lucrători din minister, pentru a asigura creșterea contribuției lor la acțiunile de dezvoltare și modernizare a învățămîntului.

Exprimîndu-ne încă o dată deplina noastră adeziune la măsurile stabilite de conducerea partidului cu privire la perfecționarea întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, ne angajăm să contribuim, cu întreaga noastră energie și pricepere, la îndeplinirea directivelor și sarcinilor stabilite de partid învățămîntului nostru de toate gradele.“

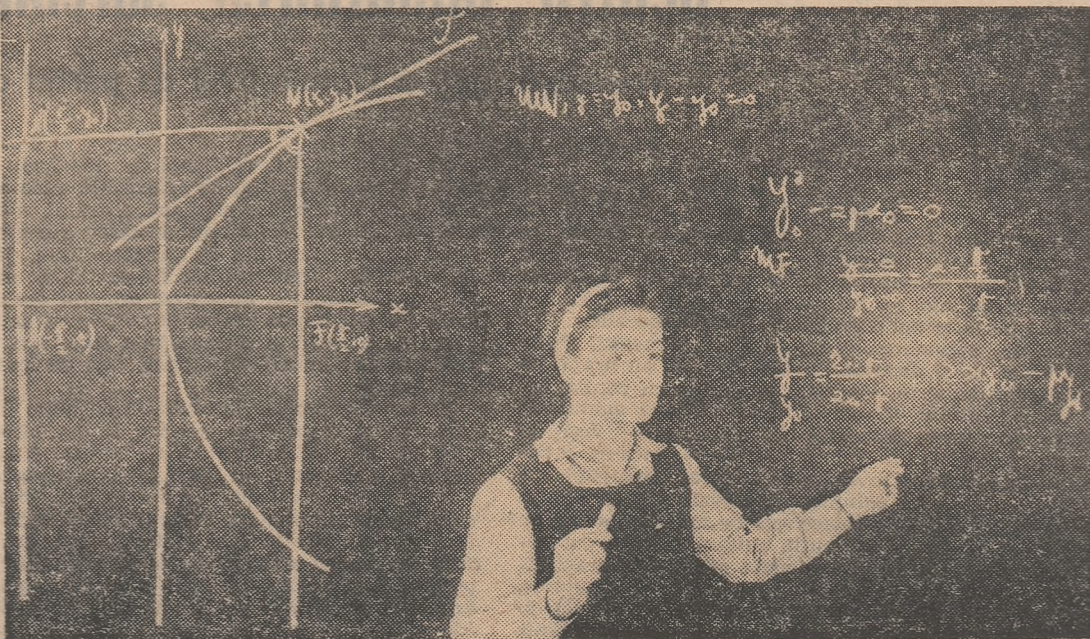
CLASELE

SPECIALE

DE

MATEMATICĂ

sau una din ipostazele activității științifice și tehnico-aplicative în școală

Sfera pregătirii tehnico-productive, ca factor instructiv-educativ menit să contribuie la creșterea noilor generații pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, se îmbogățește continuu cu noi componente. Astfel, îndeplinind sarcinile cuprinse în Directivile Congresului al X-lea al partidului și situându-se pe temelile unei concepții unitare în acțiunea de diversificare a învățămîntului, de așezare a activității tehnico-productive la locul de frunte ce i se cuvine în procesul instructiv-educativ, școala românească include, printre altele, în planul de învățămînt, studiul și îndeplinirea unor activități practice de profil matematic. Acest element nou, care lărgeste conținutul noțiunii de pregătire tehnico-productivă, își are izvorul în faptul că producția modernă este strins legată de progresul matematicii.

Progresul contemporan încorporează în evoluția sa din ce în ce mai multă cantitate de informație matematică. Este, deci, necesar ca această legătură dialectică dintre studiul matematicii și producție să contribuie activ la ridicarea nivelului de pregătire al viitorilor specialiști din toate domeniile de activitate.

O înaltă pregătire matematică teoretică și aplicativă, o bază pentru studiul formativ, în conexiune, și al altor științe

Activitatea practică de profil matematic se îndeplinește, conform planului de învățămînt, în cadrul claselor speciale de matematică. Constituția acestor clase are loc în anul II al liceului de cultură generală. Scopul lor este de a asigura îmbogățirea cunoștințelor de matematică ale elevilor la un nivel cât mai apropiat de dezvoltarea matematicii contemporane și de a contribui mai intens la dezvoltarea gândirii prospective a elevilor, de a-i familiariza pe aceștia cu aplicațiile matematicii în producție. Se creează, totodată, condiții tinerilor deosebit de dotați pentru matematică să-și organizeze studiul individual de specialitate în perspectiva unei activități cu caracter de cercetare.

Dezvoltarea gândirii prin activitățile specifice matematicii constituie un sprijin eficient și pentru evoluția pregătirii elevilor și la celelalte discipline școlare. Cu ajutorul matematicii se poate pune în evidență dependența dintre mărimi în studiul cantitativ al acestora, fie că este vorba de fenomene ale naturii, de procese tehnice, sau de relații economice, sociale etc. Cunoașterea matematicii o-

feră posibilitatea de a crea modelul matematic al procesului studiat. De aceea se recomandă ca, în activitatea cu clasele speciale, profesorul să-i ajute pe elevi să folosească relațiile cantitative în studiul fizicii, chimiei, biologiei, al producției, economiei, geografiei, istoriei, lingvisticii etc. Studiul fizicii, spre exemplu, se poate realiza la clasele speciale mult mai apropiat de realitatea fizică a fenomenelor, modelul matematic al acestora poate fi dat mai corect, evitându-se totodată unele neconcordanțe dintre programe, prin predarea mai devreme a unor noțiuni matematice necesare. Astfel, la studiul inducției electromagnetice și al curentului alternativ se poate folosi mai eficient calculul diferențial; studiul fenomenelor de dezintegrare radioactivă se poate sprijini și pe calculul probabilităților; studiul mecanicii se va baza pe raportul matematic din domeniul ecuațiilor diferențiale; compunerea forțelor va avea ca suport și cunoașterea teoremei lui Pitagora generalizate; studiul oscilațiilor și undelor se poate adînci printr-o cunoaștere mai detaliată a periodicității funcțiilor etc.

Tendențe cu adînci semnificații: sporirea claselor speciale de matematică, crearea liceelor de matematică și fizică.

Rezultatele pozitive obținute în anii școlari trecuți, cerințele dezvoltării economice-sociale actuale și în perspectivă, precum și experiența altor țări în ceea ce privește crearea condițiilor optime de creștere a cadrelor, subliniază necesitatea sporirii numărului claselor speciale de matematică. Un fenomen semnificativ, în această direcție, îl constituie crearea, începînd

din acest an, a unor licee de matematică și fizică.

Tot cu începere din acest an școlar s-a introdus, pentru clase speciale de matematică, un plan de învățămînt cu un număr sporit de ore la obiectele de profil, cuprinzînd discipline matematice noi față de cele de la secția reală, pentru care s-au întocmit programele corespunzătoare.

Prezentăm, în continuare, disciplinele de profil și activitățile de pregătire tehnico-productivă cuprinse în planul de învățămînt pentru clasele speciale de matematică ale liceului, pe anul școlar 1971—1972.

Matematică: 8 ore în anul II, 7 ore în anul III, 5 ore în anul IV.

Aceste ore sînt repartizate astfel: **algebră** — 2 ore în anul II; **geometrie în spațiu și trigonometrie** — 3 ore în anul II; **geometrie analitică** — 2 ore în anul III; **elemente de algebră superioară** — o oră în anul III și o oră în anul IV; **elemente de analiză matematică** — 3 ore în anul III și 2 ore în anul IV; **elemente de teoria probabilităților și statistică matematică** — o oră în anul IV; **calcul numeric** — 2 ore în anul II; **teoria mulțimilor și logica matematică** — o oră în anul II; **programare liniară** — o oră în anul III; **mecanică** — o oră în anul IV.

Fizică: 3 ore în anul II, 3 ore în anul III, 3 ore în anul IV.

Pregătire tehnică-productivă: 6 ore în anul II, 6 ore în anul III și 6 ore în anul IV. În cadrul acesteia se predă în anul II și o oră la anul III; **activitatea practică de profil matematic** — 4 ore la anul II, 6 ore la anul III, 6 ore la anul IV.

Menționăm că la clasele de informatică, planul de învățămînt la obiectele de profil conține disciplinele matematice înscrise pînă la elementele de teoria probabilităților și statistică matematică, cuprinzînd, în plus, **logica ma-**

tematică — cu o oră pe săptămîină la anul II; **informatică** — cu 2 ore pe săptămîină la anul II, o oră la anul III și o oră la anul IV. Se prevede, totodată, studiul elementelor de calcul numeric și de informatică la anii II—IV și în cadrul activităților practice de profil matematic.

În vederea predării noilor discipline din planul de învățămînt al claselor speciale de matematică s-au elaborat programe pentru anul școlar 1971—72, care au fost trimise inspectoratelor școlare județene. Se remarcă, la aceste programe, îndeosebi faptul că esalonarea cunoștințelor la obiectul „Programarea liniară” permite o mai bună corelare și continuitate cu studiul „Elementelor de algebră superioară.”

Deși, conform planului de învățămînt, obiectul „Calcul numeric” este prevăzut a se preda numai la anul II (capitolul I), s-a făcut recomandarea ca unele elemente de bază din această disciplină să fie parcurse în cadrul orelor privind activitatea practică de profil matematic și la anii III și IV. Se recomandă, de asemenea, ca unele chestiuni din programele disciplinelor noi introduse, al căror conținut este strîns legat de producție, să fie adîncite și dezvoltate prin probleme cu conținut practic în cadrul activității practice de profil matematic. Deoarece nu există suficientă experiență în predarea noilor discipline, aceste programe au fost însoțite de note explicative, indicîndu-se și unele articole și lucrări de matematică pentru informarea și documentarea profesorilor care predau la aceste clase.

Un larg schimb de experiență, investigații permanente.

Pentru a adînci unele probleme specifice activității la clasele speciale, Direcția generală pedagogică de cultură generală din Ministerul Învățămîntului, cu concursul Inspectoratului școlar al municipiului București, a organizat recent trei ședințe de lucru (ultima la 20 septembrie a.c.) cu toți profesorii de matematică încadrați în acest an la clasele speciale.

Pe baza propunerilor făcute de profesorii participanți s-a elaborat o programă cu caracter orientativ pentru activitatea practică de profil matematic, desfășurată pe ani de studii. Se intenționează continuarea schimbului de experiență, prin ședințe de lucru periodice și prin organizarea unor consfătuiri pe țară, cu sprijinul Societății de științe matematice. Au fost stabilite, totodată, unele materiale bibliografice de specialitate,

care vor fi difuzate tuturor școlilor interesate. S-a cerut, de asemenea, o angajare mai consistentă a periodicelor Societății de științe matematice și a Editurii didactice și pedagogice, prin publicarea de articole și probleme menite să sprijine studiul disciplinelor noi introduse și ca instituțiile de învățămînt superior, care și-au adus și pînă în prezent contribuția lor în desfășurarea activităților cu clasele speciale, să-și intensifice, pe viitor, sprijinul, astfel încît predarea noilor discipline matematice să se realizeze în mod științific, metodic și accesibil.

În cadrul schimbului de idei s-a cerut ca, atît în orele de cerc, cît și în cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă, să se țină seama că predarea matematicii nu înseamnă numai un sistem de cunoștințe, ci, în special, un mod de a

gîndi, dezvoltarea pasiunii de a descoperi prin gîndire proprie implicații logice, o împletire a cunoștințelor obținute în cadrul disciplinelor matematice pentru cercetarea unor fenomene legate de tehnică, de economie, de științe exacte etc. În cadrul acestor ore, problemele au un caracter mult mai complex, de sinteză, noțiunile pe care se bazează rezolvarea lor făcînd parte dintr-un șir de capitole parcurse de-a lungul anilor, la diversele discipline matematice.

A fost subliniată importanța valorificării mai intense a unor potențe educative emoționale, cum sînt încrederea în forțele proprii, bucuria reușitei în găsirea unei soluții, deprinderea de a munci independent, dezvoltarea capacității de a efectua transferul cunoștințelor teoretice în domeniul activităților practice, asupra altor discipline etc. S-a accentuat și asupra necesității ca, în procesul predării și în activitatea practică de profil expunerea profesorului să fie îmbinată continuu cu crearea de situații-problemă, care să dezvolte spiritul de investigație al elevilor și să-i orienteze spre cercetare. Un rol important în dezvoltarea independenței și logicii gîndirii îl au problemele cu conținut practic, față de care interesul elevilor crește dacă sînt îndrumați să-și procure singuri, prin calcule și măsurători, unele date necesare rezolvării, dacă aceste probleme au la bază o activitate reală, constituind niște cerințe ale producției și cercetării științifice, dacă se creează situații pentru discuția soluțiilor, în vederea optimizării unor situații concrete.

S-a conturat, cu pregnanță, ideea că, pentru succesul activității la clasele speciale, este necesar ca disciplinele noi introduse, precum și temele privind pregătirea tehnico-productivă, să fie inserate și corelate în funcție de unitatea întregului plan de învățămînt.

În legătură cu activitatea profesorilor, s-a cerut respectarea prevederilor privind limitarea normei celor care predau la clasele speciale la maximum 18 ore săptămînal și solicitarea lor rațională cu alte sarcini, pentru a se putea consacra, cît mai deplin, activității complexe de pregătire matematică a elevilor.

Se poate afirma, cu certitudine, că atît prin concepția cît și prin orientarea practică a activității instructiv-educative, învățămîntul special de matematică în liceu se va înscrie, ca o componentă majoră, în orientarea științifică modernă și tehnico-aplicativă a întregului nostru învățămînt.

Prof. emerit
GLEB SIMIONESCU
Prof. GH. RIZESCU

Trei interpretări ale conceptului de probabilitate (I)

Elementele acestui articol au fost generate de ideea care a stat la baza comunicării noastre, prezentate sub titlul „Probabilitate și previziune”, la Simpozionul „Cercetarea viitorului și planificarea pe termen lung” (Piatra Neamț, 6-10 iulie 1971). La acest simpozion am socotit utilă o examinare, fie chiar sumară, a fundamentelor teoriei probabilităților, deoarece în cimpul cercetării prospective afirmarea structurii aleatoare (sau stochastice) a viitorului are un caracter axiomatic. De altfel, Bertrand de Jouvenel a ales pentru una din cărțile sale titlul „Arta conjecturii” (1970), tocmai pentru a sugera fără echivoc filiația dintre cercetarea prospectivă și cercetarea probabilistă înfăptuită, acum mai bine de două secole, de către Jacques Bernoulli în opera sa „Ars conjectandi” (1713). Or, în această lucrare, Bernoulli arată că, neștiind cu certitudine cind se produce (sau nu se produce) un anumit eveniment, noi vom avea numai un grad oarecare de încredere în adevărul enunțului care afirmă producerea aceluși eveniment. Acest „grad de încredere” este identificat cu însăși probabilitatea producerii evenimentului și depinde de cunoștințele de care dispune o persoană sau un grup de persoane. Vom remarca însă că termenul „grad de încredere” a devenit caracteristic interpretării așa-zise „subiective” (sau „personale”) a probabilității — interpretare bine fundamentată în secolul nostru de către matematicienii Frank Ramsey, Bruno de Finetti și Leonard Savage. Se poate afirma că teoria probabilităților subiective formalizează un anumit mod de a vedea natura incertitudinii.

Noi sugerăm ideea că studiul probabilităților subiective ar putea fi un proiect interesant de lucru pentru cercetarea prospectivă, de îndată ce aceasta ar depăși stadiul unui anumit verbiș. Notăm cu surprindere lipsa de interes a futurologilor pentru lucrarea fundamentală a lui Bruno de Finetti, „Previziunea: legile ei logice, temeliurile ei subiective” (1937).

Evident, în orice cercetare care doarește a fi științifică, trebuie să începem prin a ne defini termenii, mai ales cind ei au fost puși de mult în circulație și sint ipotocați. Aceasta este și situația termenului de „previziune”, de exemplu. Noi folosim acest termen în accepția lui de Finetti care îl opune celui de „predicție”. După o recentă definiție a lui Bruno de Finetti (1970), previziunea constă din considerarea „ponderată” a tuturor alternativelor posibile, pe cind predicția înseamnă a te aventura să „ghicești” alternativa care va avea loc. așa cum fac nu numai magii și profetii, dar chiar și unele categorii de „experți”. Vom aminti însă că în teoria proceselor întâmplătoare (aleatoare, stochastice) s-a constituit o teorie a predicției, definită ca o metodă generală pentru evaluarea rezultatelor ulterioare pe baza informației anterioare. În principiu, teoria predicției se bazează pe metoda celor mai mici pătrate. Prin urmare, dificultățile terminologice pot fi înlăturate prin definiții precise, căci, după cum spunea și Aristotel (Despre interpretare, 17a), „orice rostire... este semnificativă... prin convenție”.

★
Nenumărați gânditori și matematicieni au subliniat importanța excepțională a teoriei probabilităților pentru științele naturii și societății. Ne vom mulțumi să introducem aici un pasaj din opera remarcabilă a lui P.S. de Laplace „Eseu filosofic asupra probabilităților” (1825), în care marele matematician explică valoarea acestei teorii: „Dacă se iau în considerare metodele analitice care au izvorit din această teorie, adevărul principiilor care stau la baza ei, logica fină și delicată pe care o reclamă în rezolvarea problemelor puse, instituțiile de utilitate publică ce se sprijină în activitatea lor pe această teorie, precum și extensiunea de care a avut parte și pe care o mai poate avea datorită aplicării ei la problemele cele mai importante ale filosofiei naturale și ale științelor morale; dacă, pe deasupra, mai observăm că pînă și în lucrurile ce nu pot fi supuse calculului probabilităților, teoria ne dă totuși o privire generală dintre cele mai sigure, capabilă să ne orienteze în formularea aserțiunilor noastre, și că ne învață să ne punem la adăpost de iluziile care ne

derutează adesea, atunci vom vedea că nu există știință mai demnă de meditațiile noastre și că introducerea ei în sistemul instrucțiunii publice este extrem de utilă”.

În cimpul științelor matematice, teoria probabilităților ocupă un loc special, deoarece conceptul de probabilitate a fost utilizat în toate încercările de a justifica inducția și de a construi o punte fermă între teorie și experiment (vezi, în acest sens, cartea lui S. Körner „Experiență și teorie”, Ed. Științifică, 1969). Vom adăuga aici și următoarea afirmație a cunoscutului matematician George Pólya: „Nici o încercare de a formula teoria raționamentului plauzibil nu poate ignora faptul istoric că teoria probabilității a fost considerată de Laplace și de alți savanți eminenți drept o expresie adecvată pentru regulile inferenței plauzibile” („Matematica și raționamentele plauzibile”, vol. II. Ed. Științifică, 1962). Iar ipoteza lui Lucian Blaga reprezintă o înțelegere fină a problemelor: dacă Aristotel ar fi cunoscut calculul probabilităților, el și-ar fi putut enunța unele din „legile” sale sub forma unor „legi statistice” („Experimentul și spiritul matematic”, Ed. Științifică, 1969).

Într-un matematician, probabilitatea este o funcție de mulțime complet aditivă, nenegativă, cu valoare maximă egală cu 1. Aplicarea acestui concept la lumea reală se izbește însă de o serie de dificultăți de interpretare atunci cind, de exemplu, se examinează probabilitatea unor evenimente specifice, sau chiar a unor tipuri anumite de evenimente, ori atunci cind se folosește noțiunea de probabilitate „cea de toate zilele”. Dificultatea majoră izvorăște, după opinia lui Maurice Fréchet (1946), din faptul că în teoria probabilităților nu a existat de la început o demarcație între abstract și concret. S-au emis astfel raționamente privind azvîrlirea monezilor, ca și cum ar fi existat monezi perfect simetrice, și ca și cum condițiile de dimensiune, de greutate și de azvîrlire nu ar fi avut nici o importanță. Analizînd cîteva exemple, Fréchet ajunge la concluzia că este riguros imposibil să se găsească o aplicație concretă, oricare ar fi ea, pornind numai de la teoria axiomatică — așa cum a fost elaborată, în 1933, de către A. N. Kolmogorov. Pentru a atinge un asemenea scop, trebuie să se stabilească o punte între modelul abstract al probabilității (teoria axiomatică) și lumea sensibilă.

Raporturile dintre teoria probabilităților și științele experimentale (științe de tip galileo-newtonian, după expresia lui Blaga) au determinat un anumit sens exclusiv însăși teoriei matematice. Într-o lucrare din 1935, F. Cantelli arată că în dezvoltarea teoriei clasice a probabilităților se pot distinge trei etape:

1. Cercetarea semnificației experimentale a noțiunii de probabilitate și a noțiunii de evenimente echiprobabile; justificarea experimentală a principiilor probabilităților totale și compuse, aplicate la un șir de evenimente date;
2. Elaborarea teoriei abstracte, întemeiate pe principiile probabilităților totale și compuse (teoria rezultată fiind independentă de noțiunea fizică de probabilitate);
3. Confirmarea adecvării între principiile formulate și faptele experimentale; în acest caz, probabilitățile teoretice pot servi pentru previziunea frecvențelor relative ale evenimentelor considerate.

Descrierea primei etape ne sugerează ideea că natura unui anumit experiment, sau — mai larg — a unei anumite situații empirice, ar putea să dea o semnificație particulară noțiunii de probabilitate. În volumul acad. Octav Onicescu, „Principiile teoriei probabilităților” (1969), vom întîlni o afirmație categorică: „probabilitatea... pentru tipurile de evenimente concrete ale experiențelor are o semnificație care variază cu experiența”. Există, prin urmare, posibilitatea să avem mai multe interpretări ale conceptului de probabilitate, interpretări care trebuie să aibă un punct de convergență în teoria axiomatică. Dificultățile nu se vor găsi, deci, în interiorul modelului abstract, matematic, ci numai în formularea diferitelor interpretări și în maniera în care se face conexiunea dintre o anumită interpretare și modelul abstract.

Dr. doc. MARIUS IOSIFESCU
Dr. PETRE TAUTU

PUBLICAȚIILE ȘCOLARE

Mărturisită sau nu, dorința ca revistele școlare, debutante sau vîrstnice, ca apariție, să devină publicații valoroase, se face resimțită pretutindeni. Prin specificul lor, prin ceea ce au reușit să fie, ca formă a activității educative în afară de clasă, ele sînt chemate să îndeplinească sarcini educative deosebit de complexe, susținînd și îmbogățind prin aceasta activitatea școlii, a organizației de pionieri și U.T.C. Aceste publicații poartă toate pecetea entuziasmului, ca și emoția slovei pentru prima dată tipărită.

Tradiția publicațiilor școlare mai vechi, cu prestigiu în rîndul elevilor — „Muza someșeană” (Liceul „George Coșbuc” din Năsăud), „Mugurul” (Liceul „Mihai Viteazul” din București), „Vlăstarul” (Liceul „Spiru Haret” din București), „Răsad” (Liceul „Dinicu Golescu” din Cimpulung-Muscel), „Țara visurilor noastre” (Liceul „Emanoil Gojdu” din Oradea) ș.a. a fost îmbogățită. Aceștia li s-au adăugat, în ultimii ani altele.

În prezent, peste 700 de școli își prezintă în cimpul larg al valorilor spirituale școlare, „cartea de vizită”. Multe din ele consacră pagini sau numere întregi unor evenimente din viața politică a țării, a școlilor. Toate au editat numere festive dedicate aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român, ca omagiu adus de cei mici aceluia care le veghează pașii și le luminează viitorul.

Cu ocazia sărbătoririi unor evenimente din viața școlii, ele și-au deschis cu generozitate paginile emoționantelor întîlniri ale trecutului cu prezentul, ale generației prezente cu generațiile vîrstnice.

Dar, valorificarea și îmbogățirea tradiției școlii românești prin acțiunea de editare a revistelor școlare reclamă oglindirea cit mai fidelă a realității din școală, a aspirațiilor tineretului nostru școlar, a activităților din cadrul organizațiilor de pionieri și U.T.C.

Recenta ședință a Consiliului elevilor, organizată de C.C. al U.T.C., a înscris pe ordinea de zi, în lumina măsurilor propuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural-educative, și analiza revistelor școlare. Vorbitorii au apreciat popularitatea de care se bucură, în prezent, multe dintre acestea, precum și prezența în paginile lor a unor personalități ale vieții politice, științifice și culturale ale țării noastre, a foștilor elevi sau profesori, a părinților. Tofodată, s-a arătat că nu există o consecvență în ce privește calitatea numerelor editate, că în paginile acestora sînt încă multe semănături ale cadrelor didactice și că nu toate revistele școlare au reușit să reflecte permanent activitatea școlii, a organizației U.T.C. din școală, frămîntările și preocupările multiple pe care le au elevii.

În baza acestei analize, precum și a altor propuneri din presa centrală, referitoare la publicațiile școlare, se impune organizarea activității lor pe coordonate noi.

Conducerea școlii, sub îndrumarea nemijlocită a organizației de partid, răspunde de conținutul ideologic și științific al revistei școlare, care va trebui să fie o publicație a elevilor și pentru elevi. Directorul școlii, cadrele didactice au sarcina de a îndruma și coordona activitatea colectivului de redacție, colectiv format numai din elevi. Prezența profesorilor, ca îndrumători, coordonatori ai revistei școlare este menită să asigure, pe lîngă o justă

orientare ideologică, științifică a revistei, prezentarea corespunzătoare a problemelor și o minuire corectă a limbii, a mijloacelor artistice de exprimare. Evitînd tutelarea și impunerea opiniilor personale, profesorii vor stimula autonomia și inițiativa organizațiilor U.T.C. și de pionieri, dorința elevilor de a se realiza, de a-și valorifica inițiativele. În acest sens, ei îi vor ajuta pe elevi să dea expresie idealurilor, sentimentelor și aspirațiilor pe care aceștia le nutresc în legătură cu viitorul lor, să-și facă cunoscute exigențele de care sînt conduși în alegerea idealului de viață, profundul atașament față de Partidul Comunist Român, hotărîrea de a sluji cu abnegație poporul și patria.

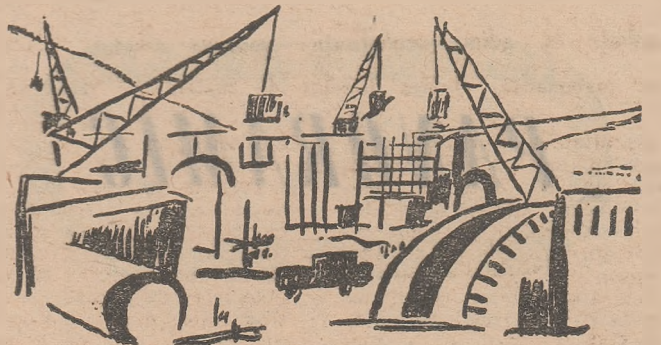
Pentru ca revista să susțină dezideratele majore ale școlii, conducerea, cadrele didactice, Comitetul U.T.C., Consiliul pionierilor trebuie să sprijine colectivul de redacție pentru abordarea unor probleme politice, ideologice, filozofice, care să contribuie la aștinerea și înțelegerea de către elevi a preocupărilor teoretice și practice ale partidului nostru, la cunoașterea politicii interne și externe a partidului și statului român. Un rol important în paginile revistei trebuie să-l ocupe dezbaterea unor probleme de etică, educație moral-cetățenească, combaterea manifestărilor inapoiate, a tendințelor de neglijare a pregătirii profesionale și practice, a abaterilor de la disciplina școlară. Revista va trebui să reflecte viața școlii, a organizației U.T.C. și de pionieri, evitînd orice fel de unilateralizare tematică, să-și sporească combativitatea și spiritul militant să combată tendințele unor elevi de preluare necritică a unor curente culturale și artistice, să promoveze ferm creația literară și artistică a elevilor străbătută de un profund mesaj patriotic și educativ.

O pondere mai mare va trebui s-o dețină rubricile care se referă la educarea științifică a elevilor, la pregătirea lor tehnic-aplicativă, la prezentarea cărții social-politice, la activitățile patriotice desfășurate de elevi. Prin materialele publicate, revista va trebui să militeze, în viitor, pentru o legătură mai temeinică a școlii cu practica, cu munca, să sprijine activitatea de orientare școlară și profesională, informînd permanent elevii asupra profesiunilor și cerințelor de cadru din economia și cultura localității, a județului în care trăiesc, a țării.

Așadar, avînd călăuză recente Documente de partid cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă din țara noastră revistele școlare vor trebui să-și îmbunătățească permanent conținutul și să găsească modalități proprii de exprimare a vieții generațiilor actuale de elevi. Ancorate în realitatea politică și socială a țării, în viața școlară, a organizației U.T.C. și de pionieri, ele trebuie să devină tribune de dezbateră și explicare a fenomenelor politice și sociale din țara noastră, să contribuie la generalizarea experienței pozitive din viața școlii, a organizațiilor de pionieri și U.T.C.

Prof. CONSTANȚA BĂRBOI
inspector în Ministerul Învățămîntului

Desene reproduse de
revista „Tribuna ele-
vilor” editată de Li-
ceul pedagogic din
Arad

PREGĂTIREA PRACTICĂ

— sistem și modalități de desfășurare

Includerea pregătirii practice-productive în cadrul procesului de învățămînt îmbracă caracterul unui sistem ce promovează cu prioritate acele acțiuni care, presupunînd o bună pregătire teoretică, să conducă direct spre desfășurarea unor activități utile, creatoare de valori materiale. Acest sistem se realizează prin predarea unor cunoștințe tehnologice și prin lucrări de atelier în mediul urban, cunoștințe, practică agricolă și de atelier, în mediul rural. El are un caracter integrator, prin formarea unei gândiri tehnice și practice, rămîne deschis și legat de cerințele social-economice, urmărește să formeze deprinderi profesionale fundamentale, în vederea calificării și încadrării în producție, răspunde înclinațiilor și vârstei tineretului școlar.

Ca urmare a indicațiilor Comitetului Central al P.C.R. toate liceele și școlile generale de la orașe și sate construiesc, amenajează și dotează ateliere-școală, acțiuni care se încheie practic la sfîrșitul anului 1972.

Datorită coordonării directe a întregii activități de către comitetele județene de partid, efortul școlilor este intens sprijinit de uzine și unitățile productive care patronază pregătirea tehnico-productivă a elevilor.

În această amplă acțiune, de o mare însemnătate este și **problema profilării tipurilor de ateliere-școală și stabilirii elementelor tehnice și practice de instruire în cimpul de meserii specifice unității productive** sub îndrumarea căreia se construiesc și se amenajează atelierele. Conducerea de școli și de unități economice au datoria să definească domeniile și limitele instruirii, mijloacele tehnico-materiale și practice care să acopere ansamblul acestor domenii.

La definirea domeniilor și limitelor de instruire se are în vedere **monografia meseriilor de tip industrial**, care solicită capacități și deprinderi în aplicarea practică a tehnologiilor de prelucrare a metalului, a lemnului, construcțiilor și montajelor electrotehnice, și a celor **de tip economic și comercial**, bazate pe aplicarea metodelor de gestiune, asociate cu practica în domeniul dactilografiei și stenografiei, de deservire și evidență. Pentru profesii de **conomie și industrie casnică generală** se urmărește familiarizarea nu numai cu activități de gospodărie curentă, dar și cu profesii din sectorul industriei textile, industriei alimentare ș.a.

În mediul rural se aleg lucrări de atelier specifice unor meserii de care se simte tot mai mult nevoie la sate în condițiile organizării producției în marile unități agricole socialiste. Pe lângă aceste lucrări se practică un învățămînt agricol, întemeiat pe un program unitar pentru clasele V—VIII care se bazează pe ocupațiile și îndelețnicirile muncitorilor agricoli fundamentate științific și tehnic și pe un program special, aplicat în anii următori școlari, în condițiile de specializare și profilare ale unității agricole în care se desfășoară pregătirea practică. Elevii acestor clase cunosc, prin intermediul unei practici agricole continue de două săptămîni, întreg procesul de muncă specific agriculturii.

O altă problemă, deosebit de importantă, o constituie modalitatea în care se organizează și se desfășoară ziua de atelier în școală sau în secțiile de producție ale unităților industriale, ale cooperativei agricole.

Ziua de atelier poate avea caracter de inițiere și instruire și de practică-productivă. Ca regulă generală, ziua de atelier cuprinde un instructaj introductiv, prezentarea temei de lucru, efectuarea lucrărilor sau operațiilor de către elevi sub îndrumarea conducătorului de practică.

Gama activităților de atelier trebuie să fie destul de întinsă și să permită elevilor să se inițieze în aspectele profesionale ale vieții, să înceapă să-și aleagă o carieră și să aplice practic cunoștințele lor generale din domeniul matematicii, fizicii, științelor naturii ș.a.

În ceea ce privește stabilirea obiectelor ce se execută, este recomandabil să se țină seama de următoarele criterii: obiectele sau aparatele alese să asigure formarea unor priceperi și deprinderi, să aibă utilitate practică, să reclame efort și timp de execuție potrivite cu posibilitățile de vîrstă ale elevilor și să-i introducă treptat în tehnologia de producție.

Schema unei lecții de atelier cuprinde: prezentarea temei de lucru (sau operației), demonstrarea fazelor tehnologice de către conducătorul practicii, în timp ce, concomitent, se execută de către elevi operațiile lucrării și motivarea teoretică a procesului de fabricație. În continuare, se trece la executarea de serie a produsului sub îndrumarea conducătorului de practică.

Îndrumarea activităților practice are ca scop organizarea și întreținerea locului de muncă, folosirea rațională și corectă a materiei prime, sculelor, mașinilor și aparatelor folosite, precum și îndreptarea greșelilor sesizate în aplicarea tehnologiei de execuție a produsului în lucru.

Practica productivă, încadrată în procesul de producție al unităților economice, se angajează de școală prin convenții scrise în care se stabilesc lucrările și operațiile ce se execută cu elevii, condițiile de realizare și regimul de lucru al acestora. Pentru această formă de practică se recomandă, ca în perioadele de schimbare a operațiilor de lucru, să se organizeze cursuri de îndrumare tehnică în bloc sau parțiale. Tematica acestor cursuri se stabilește diferențiat, în strînsă dependență de specialitatea în care se desfășoară ziua de atelier, ținînd seama de fazele tehnologice prin care trece produsul în lucru.

În agricultură, asemenea cursuri-bloc se organizează în perioada de iarnă, urmînd ca toamna, primăvara și vara, ziua de practică productivă să se desfășoare direct în sectoarele producției vegetale și animale.

Cadrele tehnice ale întreprinderii pot oferi școlilor, pe lângă asistența de specialitate, caiete și documentație tehnică adaptată pentru produsele angajate a fi executate cu elevii. Exemplul lor în muncă, spiritul de răspundere și disciplină vor dezvolta în rîndul elevilor dragostea pentru uzină și pentru activitatea productivă.

Interesul fundamental al celor care conlucrează la integrarea pregătirii tehnico-productive a elevilor în procesul de învățămînt este să utilizeze rațional timpul afectat prin planul de învățămînt, astfel încît absolventul școlii generale și al liceului să poată dobîndi o atestare reală de inițiere profesională, care să-l ajute să facă pasul de la școală la profesie și producție.

Ing. MIRCEA VLĂDUȚ

INTERVIUL NOSTRU

cu inginerul PETRE VÎLCU
director general al Rafinăriei Ploiești

RELAȚIA ȘCOALĂ—ÎNTRERINDERE

Împreună cu prof. Aron Duca, director adjunct al Liceului nr. 2 Ploiești, ne aflăm în biroul inginerului PETRE VÎLCU, directorul general al Rafinăriei-Ploiești.

— **Tovarășe director general, ne-ar interesa să ne spuneți părerea dv. asupra acțiunii de patronare a școlilor de către întreprinderi și, în special, despre patronarea Liceului nr. 2 de Rafinărie—Ploiești.**

— Vreau să precizez de la început — ne spune interlocutorul nostru — că noi avem relații mai vechi cu liceul. Încă din 1970—1971, la cererea conducerii Liceului nr. 2, am amenajat în incinta întreprinderii noastre, pentru elevii săi, cîteva ateliere, unde au putut desfășura activități tehnico-productive, sub conducerea unor maiștri și ingineri de la noi. 19 grupe a câte 20 de elevi, care nu numai că s-au inițiat în meserie, ci au și confecționat diferite piese în atelierele de mecanică, electro-tehnică, automatizări, A.T.M. (automatizări și tehnica măsurării), ca și în laboratorul de cercetări uzinale.

— **Întocmai — intervine directorul adjunct al Liceului nr. 2 — elevii noștri au realizat aici piese de schimb pentru automate și motoare electrice, au confecționat și recondiționat piese, au lucrat la rebobinări de motoare și transformatoare electrice, au reparat automate și au confecționat tablouri electrice, clești, contacte, și-au adus contribuția la recuperări de materiale.** Trebuie să adaug că, la sfîrșitul anului școlar trecut, am organizat, din obiectele produse de elevi, de astă dată în atelierele școlii, dar tot cu sprijinul tehnic al Rafinăriei, o expoziție cu vînzare, care ne-a adus un venit de 9.000 lei, fără să mai vorbim de semnificația educativă incalculabilă a acțiunii.

— **Prin urmare, există un început de tradiții în ce privește sprijinul pe care Liceul nr. 2 îl primește din partea dv. în activitatea de instruire practică a elevilor — mă adresez din nou inginerului Vîlcu. Am vrea să ne spuneți, tovarășe director general, ce vă propuneți să întreprindeți în acest sens, în noul an școlar?**

— Hotărîrea conducerii de partid privind instruirea tehnico-productivă este menită să asigure posibilitatea elevilor de liceu de a se integra imediat în procesul de producție, în cazul cînd nu intră în învățămîntul superior. Pentru liceul pe care îl patronăm, vom spori în acest an numărul de ateliere pentru elevi, aici, în Rafinărie...

— ... Pentru 30 de grupe de băieți și

12 grupe de fete — se grăbește să precizeze prof. Aron Duca.

— Elevii vor putea lucra în ateliere, amenajate pentru ei, de electro-tehnică, A.T.M. mecanică, de laborator, auto, operatori-prelucrare, etc. Firește, asigurăm în continuare îndrumarea cu tehnicieni, precum și bază materială necesară. Mai mult: pentru elevii mai mici, amenajăm chiar în incinta liceului, un atelier electro-tehnic și unul mecanic. De asemenea, ne aducem contribuția la întărirea laboratoarelor existente cu materiale și scule din recuperări, deșeurilor... Subliniez că aceste piese și utilaje uzate nu înseamnă tehnică depășită. Ca să fiu mai limpede — elevii au de studiat, de pildă, strungul. Demonstrația teoretică — demontarea lui, cunoașterea pieselor componente, asamblarea lor, funcționarea — poate fi făcută și pe un strung care nu se mai află în lucru în întreprindere, din cauza unui randament mai scăzut, dar care funcționează totuși și poate produce. Afară de aceasta, cînd se trece la executarea de piese pentru producție, elevii lucrează la utilaje în stare de perfectă funcționare. Noi ne gîndim tot timpul ca elevii, în practica de producție, să-și însușească o meserie la nivelul tehnicii moderne, minuiind tehnica modernă. În acest sens intenționăm să realizăm în atelierele Liceului nr. 2 instalații-pilot, unde elevii se vor putea familiariza — în condiții de laborator — cu tehnologia modernă.

În cursul interviului am mai aflat că Rafinăria-Ploiești va fi în acest an școlar nu numai instituția ce patronază un mare liceu, dar și clienta acestuia, căruia îi va comanda produse, în special ale atelierului de lenierie. De asemenea, în vederea valorificării activității productive a elevilor în atelierele din incinta întreprinderii, va fi organizat un sistem de contabilizare, care să pună în lumină eficiența muncii practice desfășurate de elevi. Inginerul Mihai Rădulescu, participant la discuția noastră (din partea Comitetului de direcție pentru legătura cu școala patronată), subliniază, din experiența anului trecut, purtarea lăudabilă a elevilor în practica de producție, sub influența exemplului ce îl constituie, pentru ei, spiritul de disciplină al muncitorilor, organizarea ireproșabilă a lucrului.

Plecînd cu cele mai frumoase impresii de la această întîlnire, care a avut ca obiect relația întreprindere-școală în noul curs al dezvoltării învățămîntului nostru de cultură generală, am reținut, totuși, și niște nedumeriri exprimate de conducerea liceului: de ce, într-un oraș cu o industrie atît de bogată, ca Ploieștiul, școlile, mai ales cele mari — sînt patronate, invariabil, de cîte o singură întreprindere? Întreprinderi mari sau mici patronază în mod egal, o singură școală. Ar fi posibil ca o școală mare să fie patronată de două sau mai multe întreprinderi, după cum o întreprindere mare poate patrona mai multe unități școlare mici. Se va respecta așa nu numai litera, ci și spiritul unor hotărîri de partid și de stat cu o înaltă rațiune formativă și educativă pentru școala noastră.

Consemnare de
HRISTU CĂNDROVEANU

PANORAMIC

În numerele următoare vom continua să publicăm, pe tema activității tehnico-productive în școală, articole despre:

- ÎNZESTRAREA ȘI FUNCȚIONAREA ATELIERELOR-ȘCOALĂ
- COLABORAREA ȘCOALĂ-ÎNTRERINDERE ȘI CONTRACTELE DE PRODUCȚIE
- CUVINTUL CONDUCĂTORILOR DE ÎNTRERINDERE
- PROGRAMUL ZILEI DE ACTIVITĂȚI PRACTICE
- CONDUCEREA ȘI ÎNDRUMAREA MUNCII TEHNICO-PRODUCTIVE.

Paginile „Tribunei școlii” rămîn larg deschise pentru toți colaboratorii și cititorii noștri.

Pasionați ai tehnicii și făuritori de bunuri

PANORAMIC

La un grup de ateliere interșcolare

Intr-o clădire special amenajată pe strada Antim a fost instalat, în acest an, un grup de ateliere-școală, care deservește liceele „Gheorghe Lazăr”, „Dimitrie Bolintineanu”, „George Călinescu” și Liceul nr. 36.

Organizat cu sprijinul Comitetului de partid al sectorului 6 din București, grupul de ateliere este patronat de întreprinderile „Electromagnetica”, „Mecanica morăritului” și de uzina „Vulcan”, datorită cărora atelierele au fost dotate cu menghine, unelte și scule, cu strunguri, freze, raboteze etc.

Însoțim pe profesorul emerit Victor Ilescu, directorul Liceului „Gheorghe Lazăr”, într-una din deplasările de îndrumare și control a practicii pe care o fac, în atelierele grupului, elevii școlii pe care o conduce. Întâlnim, peste tot, o atmosferă de muncă intensă, plină de răspundere.

— Deschis sub semnul înfăptuirii prețioaselor indicații date școlii de conducerea partidului — ne spune prof. Ilescu — situând la loc de frunte împletirea strânsă a studiului cu munca productivă, noul an de învățămînt este menit să realizeze o mai temeinică educație a tineretului nostru în spirit comunist, să-l pregătească pentru viață, pentru producție.

Direct interesate de desfășurarea muncii elevilor, întreprinderile îndrumă și coordonează îndeaproape lucrările efectuate de elevi. Inginerul Nicolae Dragomir, directorul întreprinderii „Electromagnetica”, ne-a spus că primele piese efectuate în ateliere vor fi subansamblele pentru telefoane și pentru centralele folosite la căi ferate, montări de piese fabricate în uzină, iar următoarele vor fi asamblări de piese la diverse aparate de măsură electrice (voltmetre, ampermetre) etc. Întreaga această producție se va realiza pe baza unui contract între întreprindere și liceele care fac practică în cadrul grupului de ateliere.

În atelierul de croitorie al Liceului „Gheorghe Lazăr” elevele executau prima „comandă” din acest an: halate de lucru pentru colegii lor; altele lucrău la lenjerie și tricotație.

Am întrezărit în acest debut de bun augur al pregătirii tehnico-productive a elevilor o concretizare remarcabilă a măsurilor de înnoire a învățămîntului, adoptate și transpuse în fapt în acest an de școlile de pe întreg cuprinsul țării.

VIOLETA APOSTOL

Prima tradiție a unei școli noi

Școala generală nr. 86 din Capitală, o școală nouă într-un cartier tot atât de nou — Balta Albă. Judecînd-o după numărul anilor, funcționează din toamna anului 1965, ai putea crede că-i o școală fără tradiții. Trecîndu-i pragul, te bucuri aflîndu-i-le.

Încă din anul 1966, aici funcționează două ateliere: unul pentru prelucrarea metalului — construcții și montaje electrotehnice — celălalt pentru prelucrarea lemnului.

„La dotarea atelierelor, ne spune directorul școlii, Ion Crișan, părintii au avut o contribuție deosebită în obținerea materiei prime, a uneltelor și a aparatelor, printre care: un transformator pentru sudură electrică, un polizor electric și unelte pentru lucrările de pirogravură”.

Anul trecut, cei 155 de elevi ai claselor a VII-a au lucrat în atelierul pentru prelucrarea metalului, construcții și montaje electrotehnice îndeplinind comenzile uzinei „Semănătoarea”, ale uzinei de radiatoare, băi și instalații sanitare și ale uzinei „Electrotehnica”. Potrivit contractelor încheiate de aceste întreprinderi, elevii au executat 25 000

de piulițe-fluturi pentru combina C-12, 178 000 de garnituri pentru instalații sanitare și 5 000 cleme de fir pentru instalații electrice.

Elevii claselor a V-a și a VI-a au lucrat obiecte de artizanat în traforaj și pirogravură.

Pe lângă cei 6 000 de lei obținuți prin contractele încheiate cu întreprinderile și prin vânzarea obiectelor de artizanat, utilizați la autototare, munca elevilor a acoperit multe din nevoile școlii: rafturi metalice pentru bibliotecă și laboratoare, suporturi pentru hărți panouri volei și baschet.

Fișec, vizita noastră continuă în cele două ateliere. Maiștrii-instructori Voinea Milcoveanu și Racoviță Gheorghe dau elevilor primele indicații de mînuire a uneltelor și protecția muncii. Spiritul gospodăresc te întâmpină și aici ca în întreaga școală. Totul poartă amprenta frumosului și a ordinii.

Ne atrage atenția graficul de orientare profesională către liceele de specialitate și școlile profesionale: în timp ce în anul 1966 doar 21,8% din absolvenți mergeau la liceele de specialitate și școlile profesionale, numărul lor a crescut în acest an la 39%.

— Sîntem convinși că la orientarea multora dintre elevii noștri spre liceele de specialitate și școlile profesionale a contribuit în mare măsură munca în ateliere, unde elevii au căpătat nu numai deprinderi și priceperi de muncă, ci mai ales respectul și dragostea pentru o anumită meserie — ne spune maestrul-instructor Gheorghe Racoviță.

Ținînd seama de experiența cîștigată și continuînd colaborarea cu unitățile productive, în anul școlar 1971—1972 elevii vor realiza în continuare obiecte destinate vânzării sau necesare școlii. În acest sens se înscrie comanda Inspectoratului școlar al municipiului București pentru executarea a 150 de scaune de laborator.

Cu sprijinul întreprinderii poligrafice „Grafica nouă”, care patronază școala, se va înființa un al treilea atelier: de legătorie de cărți. Elevii vor lega mai întii cărțile din biblioteca școlii, trecîndu-se apoi la încheierea de contracte cu „Grafica nouă”. Pe lângă rolul educativ al muncii desfășurate aici, scopul practic este acela de a-i face pe elevi să îndrăgească meseria de legător, meserie în care întreprinderea poligrafică este deficitară în cadre calificate.

Colaborarea școală-întreprindere capătă astfel o nouă dimensiune, noi perspective.

CORNELIA GIRMACEA

Inițiativă și spirit gospodăresc

În stînga corpului central al Școlii generale din comuna Tîlmaciu, se află o clădire lungă, proaspăt văruiată, cu o inscripție clară, vizibilă din stradă: ATELIERE. Face parte dintre acele construcții care — deși modeste fără pretenția de a se încadra într-unul din recunoscutele stiluri arhitectonice — degajă personalitate. Poate și pentru faptul că — datorită firmei — atrage cea dintîi atenția vizitatorului nefamiliarizat cu locurile. Poate și pentru curățenia și ordinea care domnesc în jur. Nu bănuiam încă plăcuta surpriză care ne aștepta dincolo de ușa de intrare. Este vorba de cele trei săli, două dintre ele amenajate cu grijă și pricepere pentru desfășurarea activității practice a elevilor din clasele V—VIII, la orele de gos-

podărie și croitorie; cealaltă — ai cărei pereți sînt tapetați cu desene și picturi expresive — găzduiește atelierul de pictură unde își vor demonstra talentul elevii claselor I—VIII.

Cele două ateliere, de menaj și croitorie, sînt rodul eforturilor depuse încă din anul trecut pentru un început de an școlar în condiții optime și pe pînă activității practice productive. Din fondurile dobîndite prin munca practică efectuată în anul trecut (12 000 lei) s-au cumpărat ustensilele și obiectele necesare (un aragaz cu două butelii, dulapuri cu veselă etc.) pentru dotarea unei bucătării — cu aspect de farmacie — și a unei croitorii cu trei mașini de cusut. Munca elevilor va fi îndrumată și supravegheată de profesorele-maestre Hartel Edda și Atodiresei Paula.

După cele văzute și după afirmațiile directorului G. Pîloiu sîntem convinși că sfîrșitul acestui an școlar va da elevilor claselor a VII-a și a VIII-a satisfacția de a-și vedea colegii și profesorele în uniforme școlare și halate de lucru confecționate de mîinile lor îndemnatice.

Elevilor claselor a VII-a și a VIII-a — băieților — ca și în anul precedent, li se vor încredința o parte din sarcinile planului de producție în cadrul Sectorului de industrializare a lemnului (S.I.L.) din Tîlmaciu, de pe lângă C.E.I.L. Sibiu.

La Școala generală nr. 15 din Sibiu își întâmpină elevii trei ateliere școlare reamenajate, cu spații largite în acest

an: tîmplărie, lăcătușărie, pentru băieții claselor V—IX și croitorie pentru fetele aceluiași clase (procesul productiv și tehnicile de învățare fiind diferențiate în funcție de particularitățile de vîrstă). Dotarea corespunzătoare — 20 menghine, o mașină de perforat un polizor electric, o foarfecă de tablă cu pîrghie, 9 teșghele tîmplărie etc., 3 mașini de cusut demonstrează aceeași grijă a conducerii școlii pentru asigurarea cadrului adecvat al locului în care elevii învață să muncească și să respecte munca. Profesorii-maistri Sanda Eliza, Costea Maria, Brediceanu Caius și Laszlo Carol au reușit să-și deprindă „ucenicii” cu disciplina și frumusețea activităților practice respective. Expoziția din cadrul școlii, bogată în obiecte de uz casnic din fier forjat, oțel, lemn (veioze, lampalare, cuiere, scăunele etc.), sau cele două seturi de costume naționale pentru echipele de dansuri românești și germane, este cea mai elocventă dovadă a îndemnării dobîndite în orele de practică din anul trecut. Fondul obținut din vânzarea obiectelor realizate de copii (3 000 lei) va fi utilizat pentru înzestrarea, în continuare, a atelierelor școlii cu materialele necesare.

Ne-am despărțit de cele două școli generale din județul Sibiu cu tradiționala urare de succese în muncă și cu convingerea că reușitele și noile realizări nu vor întârzi să demonstreze, încă o dată, în acest an școlar, spiritul de inițiativă și bună gospodărire al colectivelor de profesori.

VALERIA PACIU

Consemnări • Consemnări

● Școala generală nr. 1 din Reșița se află sub patronajul Uzinei de construcții de mașini din localitate. Datorită preocupărilor pline de grijă ale uzinei, școala dispune în acest an de ateliere dotate cu scule de cea mai bună calitate și mașini cu care elevii pot efectua o pregătire temeinică în meseriile din domeniul industriei metalurgice.

● În județul Suceava, acțiunea de pregătire tehnico-productivă a elevilor din școlile generale și licee a găsit un viu ecou. Printr-o intensă acțiune de amenajare a atelierelor, dotare, de către întreprinderi și autototare, s-a reușit ca 100 de noi

ateliere școlare să se alăture celor 213 ateliere existente anul trecut.

● Cu sprijinul multilateral al întreprinderii județene de electricitate, în județul Dolj s-au organizat 7 ateliere-școală, în care elevii școlilor din Craiova și din alte localități ale Doljului se vor putea iniția în întreaga gamă de lucrări de montare, exploatare și întreținere a rețelilor și instalațiilor electrice.

● În județul Teleorman, la cele 54 de ateliere școlare existente anul trecut s-au adăugat încă 178 de ateliere, profilate pe tîmplărie, lăcătușărie, croitorie, gospodărie și menaj.

MUNCA — disciplină de învățămînt

catedra

Aspecte aplicative ale geografiei

- Întreaga geografie are o finalitate practică
- Largi cunoștințe asupra procesului de transformare a naturii de către om
- Utilizarea în mod rațional a mediului natural
- Este necesară creșterea ponderii aplicațiilor practice cu elevii

Ca obiect de învățămînt, geografia își propune să-i înarmeze pe elevi cu date de informare esențiale asupra lumii, să-i deprindă să cugete geografic, să-i educe în spiritul patriotismului socialist și internaționalismului proletar. Rezultă în mod evident de aici cele trei laturi ale predării geografiei, strîns legate între ele: **informativă, formativă și educativă.** De o deosebită importanță este însă și latura **aplicativă** a geografiei ca obiect de învățămînt; metodologic — de cele mai multe ori ea este implicată, conținută în predare.

Aspectele aplicative ale predării geografiei se întîlnesc într-o gamă foarte largă și diversificată; am putea spune că aproape întreaga geografie — prin cunoștințele, deprinderile pe care le dă elevilor — are o finalitate practică. Vom menționa cîteva direcții mai importante.

În primul rînd, geografia oferă largi cunoștințe, date de informare asupra procesului deosebit de complex al **transformării naturii de către om.** Este deosebit de util pentru elevi să cunoască procesul de „valorificare” de „utilizare” a planetei de către om, modificarea înfățișării pămîntului, la început abia perceptibilă, în ultimul timp tot mai complexă și mai accelerată. Exemplele, în acest sens, sînt foarte numeroase și deosebit de elocvente; din țara noastră pot fi menționate ambele **lucrări de irigații** din partea de sud a Bărăganului și Dobrogea, marile **construcții hidroenergetice** (Porțile de Fier, Lotru, Argeș, Someș, Bicăz, Uz), șoseaua **transfăgărășană**, încă în construcție, dar de pe acum o realizare deosebită, șoseaua Porțile de Fier — Petroșani — Lotru, noile **obiective industriale**, intrate în circuitul producției, și altele, în construcție pe întreg teritoriul țării. Geografia îi învață pe elevi, în acest fel,

să înțeleagă peisajul în dinamismul său sub intervenția constructivă a omului.

În al doilea rînd, geografia îi ajută pe elevi să **utilizeze** în mod rațional mediul natural; acest deziderat capătă o importanță deosebită în ultimul timp, datorită faptului că sînt tot mai frecvente fenomenele de „alterare” a mediului prin poluarea aerului, a apei, eroziunea solurilor, secetele etc., în special, prin cunoașterea cauzelor lor, a unor modalități de preîntîmpinare și diminuare a efectelor lor.

O latură evident aplicativă a geografiei este aceea că ea oferă elevilor o gamă largă de **cunoștințe și deprinderi** care vor fi utilizate în mod nemijlocit în viață. Una dintre cele mai folositoare este deprinderea de a lucra cu harta, de a citi, interpreta și chiar de a alcătui o hartă. Este rolul geografiei școlare de a crea și educa această deprindere, prin aplicații concrete cu harta, atît în clasă, cît și pe teren.

Una dintre cele mai interesante și utile valențe practice ale geografiei, este și aceea că ea oferă o adevărată „flexibilitate profesională”, prin disciplinele sale. În ultimul timp se urmărește conturarea unei „finalități” în pregătirea elevilor de liceu, în sensul că, pe lângă cunoștințele de cultură generală pe care le primesc, să aibă și o orientare spre un anumit domeniu, care să le permită o încadrare într-o muncă utilă după absolvirea liceului (este cazul mai ales al liceelor de profil). Di-

versificarea tipurilor de licee de specialitate ar putea cuprinde și alte profile, care ar pregăti, spre exemplu, absolvenți cu „atestat” de topografie, pedologie, hidrologie etc.

Pentru dezvoltarea și întărirea caracterului aplicativ al geografiei, ca obiect de învățămînt, vom sublinia cîteva cerințe și direcții:

Este necesară, înainte de toate, o mai judicioasă selectare a cunoștințelor care sînt oferite elevilor, pentru a se elimina „abundența” de denumiri inoperante, fără valoare de folosință; de asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită raportului om-mediul, în toată complexitatea sa, ca și utilizării raționale a naturii, procesului de transformare a acesteia de către om.

O modalitate concretă de întărire a caracterului aplicativ al geografiei stă în acordarea unei ponderi mai mari în acordarea unei ponderi mai mari în programe și manuale problemelor practice pe care le ridică cunoașterea și valorificarea mediului natural, a resurselor solului și subsolului, în perspectiva dezvoltării lumii contemporane. Locul capitolelor, reunite de obicei sub numele de „geografie aplicată” este evident în această viziune. Astfel pot fi introduse în predare, sau ca activități independente, probleme precum: organizarea teritoriului, utilizarea resurse-

lor naturale, prevederea climei, eroziunea terenurilor, menținerea echilibrului natural etc.

Este necesară, de asemenea, creșterea ponderii aplicațiilor practice cu elevii, fie în laborator, fie în natură. Prin lucrările de laborator, pe lângă înțelegerea fenomenelor geografice reproduse la scară, se pot urmări crearea și dezvoltarea unor deprinderi de influențare, chiar „dirijare”, a unor fenomene naturale. Aceste aspecte ale aplicațiilor practice capătă valențe mult amplificate prin studiul fenomenelor geografice în mijlocul naturii, prin intermediul excursiilor, al taberelor școlare etc.

O modalitate aplicativă eficientă ar fi și introducerea „temei”, a „proiectului” ca forme de învățămînt. Asemenea teme, ce pot intra în preocupările elevilor, ar fi „monografiile” (cu caracter geografic) de văi, munți, sate, orașe etc. Teme de acest fel, cu o deosebită valoare formativă, la care elevii utilizează atît cunoștințe teoretice primite în clasă, cît și rezultatul unor aplicații practice de teren (schițe, hărți, măsurători, observații, etc.), trebuie să-și găsească o reflectare mai adecvată printre celelalte forme de învățămînt.

Prof. dr. doc. GR. POSEA

Limbaajul analizei literare

- De ce oare cuvîntul analiză, însoțit de precizarea didactică, își micșorează valoarea?
- Ora de literatură reclamă un limbaj adecvat, accesibil elevilor
- Limbaajul analitic se adaptează operei discutate

Contactul, la o nouă lectură, cu o carte, îți dezvăluie aproape totdeauna sensuri inedite. De unde vin și mai ales cum le poți codifica în simboluri ale limbii pentru alții?

Gîndindu-ne la aceste lucruri, am pus în discuție — într-o ședință recentă a cercului pedagogic al profesorilor de literatură română din liceele județului Ilfov — tema formulată în titlul acestui articol. Porneam de la premisa că, prin profesorul de literatură, energiile scriitoricești se transmit tinerei generații și ne întrebam ce virtuți incumbă această operație pentru ca amintirile „energii” — o dată declanșate — să ajungă nealterate în conștiința școlarului. Și de ce actul interpretativ este atît de diferit de la un profesor la altul, și atît de uniform, totuși, în ansamblu! De ce oare cuvîntul **analiză**, însoțit de precizarea **didactică**, își micșorează valoarea?

„O operă — spunea Eugen Lovinescu — e ea și noi. Fiind artă, critica e unduioasă, variabilă ca norul lui Sully Prudhomme: acum într-un fel, acum în altul...” O analiză deci (în esență, o judecată de valoare critică) este nu numai un act de conjugare a unor relații intrinseci sau extrinseci literare, ci mai ales o osmoză de subiectiv-obiectiv, în care limbajul impune sunetul, culoarea, jocul de lumini și umbre.

Delacroix, iarăși, nota că „numai o parte a vieții afective se scurge în limbaj, cealaltă merge către inefabil” și că „automatisme verbale preexistă activității cugetării, ele se prezintă la primul ei semn, i se impun și o depășesc”.

Pentru profesor, fenomenul „scurgerii” vieții afective în limbaj este o chestiune de măiestrie. Cele cîteva zeci de minute în care faci o analiză trebuie atît de bine gîndite, încît nici un cuvînt să nu fie rostît în plus, dar nici să nu rămînă nimic esențial în afara discuției. Unghiul din care abordezi opera, mișcarea unduioasă a ideilor, intonația, debitul lexical, dozarea noțiunilor și revenirea asupra esențialului sînt cîteva din derivatele artei pedagogice într-o oră de literatură. Caracterul pernicios al acestei activități este generat de o anumită obișnuință a emiterii frazelor, de compromiterea expresiei poetice prin „transferul” ei într-un limbaj analitic cețos și anost. Parafrazîndu-l pe Sainte-Beuve, se poate afirma că profesorul trebuie să ia din călimara scriitorului culoarea și mirosul vopselei cu care să-i reconstituie pînza. Operația este cu atît mai grea, cu cît totul se face oral, printr-un dialog viu, în care „captatio benevolentiae” se impune ca o premisă.

În mai multe rînduri s-a afirmat că elevii au un limbaj sărăcăcios, că la concursul de admitere în învățămîntul superior candidații rostesc sau scriu invariabil: „redă”, „arată”, „zugrăvește”, „spune” etc., trăgîndu-se concluzia că o propoziție de tipul „redă bine și frumos”, aplicată unui scriitor, nu motivează existența unei capodopere.

Firește deci, ora de literatură reclamă un limbaj adecvat, accesibil elevilor, dar fără a ridica această accesibilitate la rangul de unic criteriu.

Răspunderea pentru nereușită nu este — cum s-ar putea crede — numai a profesorului. Se întîmplă — și nu vrem să discutăm din nou despre manuale, dar un exemplu, chiar luată la întîmplare, este util — ca fenomenele incriminate aici să se afle la largul lor în pagina cărții elevului. În analiza epopeii „Țiganiada”, de I. Budai-Deleanu, de pildă, din manualul anului I, edițiile 1968—1971, întîlnim numeroase clișee și generalizări inoperante. Cîteva din acestea, culese din „analiza literară a operei”, capitol special: Opera are ca temă „critica ascuțită și... atacul necruțător”; scriitorul „aduce o necruțătoare critică...”; el „critică baza ideologică, fanatismul religios, misticismul și obscurantismul”; dar Ion Budai-Deleanu „nu se mărginește să demaște și să critice instituțiile feudale”, ci „critica este îndreptată și asupra instituțiilor sociale pe care se bazează orînduirea feudală. Sînt demascați preoții lacomi și corupți...”. Baroreu „zugrăvește”, Slobozan „arată”, Janalău „prezintă”, iar scriitorul „îndeamnă la luptă deschisă”.

Exemplul nu este izolat și nu vom insista asupra lui, dar din el se vede, credem, că acest călcîi al lui Ahile, care este limbajul, nu-l poartă numai cei ce duc catalogul sub braț. Din punctul de vedere al elevului, un mod de exprimare ca acela de mai sus este accesibil. El nu cere efort intelectual, totul este limpede ca apa Ozanei. Întrebarea este însă cîte adîncimi se pot sonda într-un asemenea context? Sînt multe noțiuni strict literare pe care elevul trebuie să le cunoască, să le asimileze și apoi să le utilizeze în analiză. Să amintim: ce este un curent literar; ce se înțelege prin tip și tipologie; sinonimiile, antinomiile, perifrazele sinonimice și antonimice; mit și mitologie; simbol; valențe fonice ale cuvintelor; sens propriu și sens figurat; simbioza speciilor literare; ce este uritul, frumosul, gustul în artă, ce este inefabilul, grotescul, macabru; ce se înțelege prin arhitectura unei lucrări; ce este fantasticul, raportul dintre real

Sub supravegherea profesoarei au început primele aplicații practice la mica stație meteorologică montată chiar în fața școlii.

— Cum va fi timpul?
— Probabil... Sigur nu pot să știe nici cercetătorii de la Institutul Meteorologic.

și fantastic, dintre realitate și ficțiune și multe altele. O bună parte din acestea, profesorul trebuie să le amintească de-a lungul anilor, chiar dacă fac sau nu obiectul programelor și manualelor școlare. Să luăm, de exemplu, noțiunea de simbol. Ea poate fi inclusă în limbajul nostru, cu explicațiile de rigoare, încă din anul I, când discutăm despre simbolurile din „Tiganiada” dar o vom lua la Eliade, Grigore Alexandrescu și mai ales la Eminescu, ajungând treptat la cea mai rafinată modalitate a simbolului din poezia lui Macedonski, Petică, Barovia. Construită concentric, ideea se îmbogățește în funcție de operele citite de elev și interpretate în clasă.

Chestiunea limbajului analitic răspunde ideii unicității creației. Evident, nu un limbaj unic, dar o interpretare congruentă cu opera dată. Dacă posibilele sensuri în analiză sînt, teoretic, infinite, ceea ce se poate studia cu exactitate este structura lexicală, afectivă (în sens larg), morfologică și sintactică a textu-

lui. „Cuvîntul este unitatea fundamentală de construcție a stilului”, scrie Gh. Bulgăr în „Valorile afective ale limbajului literar”. „El își manifestă capacitatea de comunicare și sugestie în context, încît orice analiză va avea în vedere legătura specifică între cuvînt și vecinătățile lui”. Este aceasta una din direcțiile puțin explorate ale analizei. Comentariul are în vedere textul și numai pe baza lui desprindem concluzii generalizante. În cazul acesta, și limbajul analitic se adaptează operei discutate.

Este un atribut al măiestriei acela de a găsi tonalitatea în care a fost scrisă o operă. Punînd apoi instrumentația în acord cu tonalitatea, este mai ușor să creezi climatul de lucru. Și cînd totul vine din cuvînt și se scurge prin el, acorurile bat la porțile inimii, cerînd loc în spațiul gândirii.

Prof. VALENTIN OLTEANU
Liceul Urziceni

Unele condiții ale succesului lecției

Alegerea celui mai potrivit drum al cunoașterii • Sinceritatea actului predării • Ritmul lecției — o raportare rațională a ceea ce se predă cu greutatea de asimilare și cu timpul necesar acesteia

Poate că înțelegerea lecției ca o „operă” (bineînțeles de cu totul altă natură) pare pretențioasă și sortită neacceptării, însă noi credem că tot ceea ce contribuie la formarea personalității omului — și lecția ocupă un loc de seamă în sfera acestui „tot” — merită atenția unei analize estetice. Care ar fi condițiile care ar determina „frumosul” lecțiilor?

Condiții privitoare la conținutul științific. Le aducem în discuție nu pentru a arăta necesitatea realizării conținutului științific, adică a clarității, coerenței și preciziei cunoștințelor, aceasta fiind o condiție sine qua non a activității didactice, ci pentru că o înțelegere limitată face ca lecția să îmbrace uneori haina rigidității croită din afirmații și cusută doar cu autoritatea de la catedră. Într-adevăr, din comoditate, se crede nu rareori că a respecta caracterul științific în predare înseamnă numai a nu te abate de la ceea ce constituie o certitudine în știință. Noi credem însă că acesta este doar un singur aspect, într-adevăr fundamental, dar insuficient dacă rămîne numai la stadiul de simplă afirmație. Profesorul să se manifeste nu doar prin ceea ce face cunoscut (de fapt el operează cu adevăruri puse la dispoziție de știință), ci în modul cum reușește să reconstituie drumul străbătut anterior de cercetarea științifică.

Meritul personal al profesorului constă nu în ceea ce spune — pentru că acesta a fost spus de alții și însușit de el tot de la alții — ci în transformarea activității sale într-un veritabil proces de asimilare.

Conținutul acestui proces l-am putea defini noi ca un sumum al interdependențelor. Așadar, nu ciștigul grație de cunoștințe, ci procesul de „redescoperire” a lor! Dacă prima latură poate fi realizată fără căutări și frământări din partea profesorului — căci pregătirea sa universitară îi asigură într-un fel reușita — a doua latură cere adîncă meditare a lecției, adică conceperea ei în funcție de un scop bine precizat, ordonarea materialului în funcție de sarcinile didactice principale, desfășurarea în funcție de realitatea didactică etc. Fără această meditare, lecția este un conglomerat de noțiuni, conținutul său științific fiind „arătat”, „spus”, nu și „realizat”. Într-o asemenea lecție își are izvorul ariditatea cunoștințelor, haotica suspendare a lor și suprasolicitarea inutilă a elevului.

De aceea, noi considerăm ca o condiție de seamă a „succesului” unei lecții alegerea, în urma unui proces de profundă meditare, a celui mai potrivit drum al cunoașterii didactice.

Condiții privitoare la structura lecției. O condiție a unei structuri estetice rezidă în conceperea lecției în funcție de un focar de cunoștințe. Aceasta presupune ridicarea la rang de esență a ceea ce este cu adevărat esențial și lăsarea pe planuri auxiliare

a ceea ce este minor — chiar dacă elementele minore au fost indispensabile înțelegerii. Eu cred că cu cît o lecție are mai multe focare, cu atît este mai puțin realizată. Existența unui singur focar nu înseamnă sărăcie și limitare, ci perspicacitate în procesul de căutare a mai multor relații de interdependență.

O altă condiție a esteticii structurii este simetria acesteia. Simetria ar consta în realizarea lecției atît ca un tot unitar, cît și ca o parte a unui sistem. Rotundă și închisă întotdeauna, pe moment, lecția trebuie să se deschidă imediat ce devine o verigă prin care sistemul ciștigă alte și alte cunoștințe.

Condiții privitoare la personalitatea profesorului. O condiție a realizării estetice a unei lecții, o vedem în sinceritatea actului predării. Profesorul nu trebuie să fie numai cunoscătorul unei specialități, ci și omul pătruns de menirea acesteia, un credincios cultivator în minți și inimi a adevărilor și „tainelor” specialității sale.

La baza sincerității trebuie să stea încrederea în utilitatea celor predate, capacitatea de a transforma latura teoretică într-o puternică forță materială și morală, emoția realizării, prin activitatea didactică, a personalității omului în funcție de cerințe sociale, înzestrare nativă, intensitate a muncii și idealuri.

Sinceritatea actului predării constituie o adevărată combustie necesară actului însușirii. Sinceritatea și dăruirea nu trebuie să ducă la un teatralism ce le-ar transforma în reversul lor.

Condiții privitoare la stilul și tonalitatea lecțiilor. Se vorbește deseori despre stilul de muncă necesar fiecărui om în activitatea sa. În procesul de învățămînt stilul de muncă ar avea la bază stilul lecțiilor, prin care înțeleg (intenționat) reduc sfera acestei noțiuni la ceea ce cred că este în realitate: mod de a se exprima) respectarea cerințelor generale și particulare ale exprimării — claritatea, corectitudinea, preciziunea, naturalitatea — evitîndu-se obscuritatea, echivocurile, non-sensurile, prețiozitatea în exprimare etc.

Tonalitatea lecțiilor constituie o condiție a stimulării actului însușirii. Meritul profesorului constă în găsirea unui ton corespunzător ideilor transmise. O tonalitate nepotrivită are ca aspecte extreme: monotonia (care adoarme mintea) și stridența (care rupe procesul însușirii și parcă înțeapă mintea).

Condiții privitoare la ritmul lecțiilor. O lecție nu poate fi realizată dacă nu i se găsește ritmul potrivit, care trebuie să constea într-o raportare

Din nou în bibliotecă

rațională a ceea ce se predă cu greutatea de asimilare și cu timpul necesar acesteia. Un ritm potrivit asigură o predare completă fără teama insuficienței timpului. Reversul acestui ritm este cel grăbit, lent sau precipitat.

Și, în sfîrșit, o condiție a esteticii lecțiilor vizează și poziția profesorului. Prin felul său de a fi în timpul orei, prin ținuta proprie și aspectul vestimentar, acesta nu trebuie să atragă atenția elevilor, în care scop compor-

tarea și poziția sa trebuie să fie atente și să imprime seriozitate.

Am amintit aceste aspecte fără să avem intenția pătrunderii în detaliu (ceea ce nu se poate face în cadrul unui articol) convinși fiind că lecția își poate realiza sarcinile numai prin concurarea mai multor condiții, între care și cele semnalate de noi.

Prof. GH. DASCALU
Liceul din Babadag

Un material didactic pentru predarea mulțimilor

Manualul de aritmetică pentru clasa a V-a debutează cu noțiuni elementare despre mulțimi, încălcîndu-se ordinea firească a cunoașterii, intrucît pînă acum în clasa I, elevii au început aritmetica cu studierea noțiunii de număr, neglijîndu-se conceptul primar de mulțime. Și ceea ce la timpul potrivit li s-ar fi părut natural, acum le apare forțat, artificial. De aici o anumită derută a copiilor, deoarece învățînd operațiile cu mulțimi ulterioare operațiilor cu numere, ia naștere un proces de interferență, cu rezultate negative, derutante.

Profesorul care predă aritmetica în clasa a V-a are mult de luptat pentru a repara efectele unei concepții care a stat la baza predării acestui obiect în primele 4 clase elementare. În ajutorul său am conceput următorul material didactic, care este ușor de confecționat, se mînuiește lesne și este ieftin.

Acest material se bazează pe principiul de construcție al șahului de voiaj. Partea fixă o constituie un patrat cu latura de aproximativ 24 cm și poate fi confecționat din plăci aglomerate (PAL sau PEEL). În centrele unor căsuțe imaginare de șah se fac perforații de circa 3 mm diametru. Se vopșește apoi cu vopsea neagră de felul celei folosite la vopsitul tablelor din școli. Partea mobilă este constituită din cîteva zeci de piese de diverse forme și culori, din care nu trebuie să lipsească în primul rînd toate literele alfabetului și toate formele geometrice simple. Aceste piese se înfig în perforații. Mai trebuie cîteva crete colorate, care sînt folosite atît pentru delimitarea mulțimilor prin diagrama Venn, cît și pentru realizarea corespun-

dențelor dintre elemente. De asemenea, nu trebuie să lipsească un burete cu care se vor șterge liniile trase cu cretă, atunci cînd se trece la un nou exercițiu. Este de dorit ca și profesorul să aibă așezată vertical o asemenea trusă, bineînțeles de dimensiuni mult mai mari, 1m x 1m, să zicem.

În sfîrșit merită menționat următorul fapt. Pentru prima dată în acest an se trece la predarea pe scară mult mai largă a mulțimilor în clasa I. Și la clasele I, materialul descris poate fi folosit cu egal succes.

Trusa de mulțimi descrisă mai sus poate fi confecționată în cadrul orelor de instruire practică, așa cum, de pildă, s-a hotărît la Școala generală nr. 114—București. Tot în mod organizat în școală este bine să se confecționeze stegulețe, reprezentînd litere și figuri geometrice de diferite mărimi și culori. Fiecare elev va avea o trusă de asemenea stegulețe, și cu ajutorul lor ținute în mîinile ridicate, se pot face cele mai potrivite exerciții cu mulțimi, la care, prin însăși persoana lor fizică, elevii vor lua parte integrantă.

Astfel, învățătorul le poate cere să formeze mulțimea elevilor cu stegulețe galbene și mulțimea elevilor cu stegulețe albastre. Vom cere apoi să formeze reunirea fanioanelor galbene cu cele albastre, de orice formă ar fi ele, și apoi inversînd fanioanele galbene și albastre care reprezintă aceeași figură, pătratul.

În acest fel operațiile cu mulțimi vor căpăta un plus de concretețe și — credem — vor fi urmărite cu mai mult interes de către elevi.

Prof. ȘTEFAN FATULESCU
București

catedra

Om de lângă mine, colegul meu

Colegialitatea e ca o strângere de mină, sinceră, adevărată, e ca un umăr pe care-l simți lângă umărul tău în clipa de îndoială sau de răscruce.

Spun colegialitate și-n inima mea se scutură coroane albe de zarzări sau ecouri de vânt în păduri nesfârșite.

Ni se întâmplă să lucrăm zile sau ani lângă un om de care nu ne leagă, în aparență, decît relațiile obișnuite de muncă, guvernate de respect și prețuire reciprocă. Aceste relații se poate întâmpla să rămână la simpla bucurie sau la profunda bucurie de a munci laolaltă, de a găsi împreună soluțiile cele mai bune în ceasurile în care unirea forțelor este mai necesară decît oricînd. Omul de lângă tine nu-ți e nici confident, nici sfătuitor, dar nici o prezență indiferentă. Și vine clipa în care omul de lângă tine, pe a cărui participare afectivă nu contezi, pe al cărui spirit de sacrificiu n-ai motive să mizezi, a cărui dăruire îți pare imposibilă, vine clipa în care omul acesta îți răstoarnă un întreg mod de a simți și de a gândi despre el. Vine clipa în care, aflîndu-te în cumpănă, privind cu o anumită îngrijorare în jur, dorind un sprijin, dar neîndrăznind să-l ceri, cineva te înțelege fără să-i vorbești, cineva intuiește exact situația în care te afli și-ți întinde mina firească, cu colegialitate, cu ceea ce anii de muncă în comun au depus între voi și-n sufletele voastre, cu o lumină care nu e nici a prieteniei, nici a dragostei, într-un fel mai filtrat de pasiune și mai diafană.

Despre colegialitate se vorbește adesea în școală, în procesul de educare a fraședelor noastre mîdăite, a copiilor noștri, și adesea dăm pildă întîmplări cotidiene care revelează generozitatea, camaraderia, colegialitatea elevilor. Se vorbește însă mai rar — și-n mod inexplicabil — despre colegialitatea profesorilor și învățătorilor, a celor ce sînt exemplu demn de urmat pentru școlari.

Ce frumos sună cuvintele cînd se adună, cu naturalitatea pe care o au cursurile limpezi de ape, într-o formulare rostită cu inefabilă afecțiune: „ți-l prezint pe colegul meu!”

Ți-l prezint pe colegul meu, omul de lângă mine care-mi înțelege tacit clipa de bucurie și clipa de întristare, omul de lângă mine, cu privirea iluminată de ceva care se cheamă solidaritatea umană sau cu mult mai mult decît atîta, omul de lângă inima mea.

ANGHEL DUMBRĂVEANU

ÎNTR-O ȘCOALĂ DESPRE CARE NU S-A SCRIS ÎNCĂ...

Este cunoscut faptul că între cadrele didactice ale unei școli trebuie să fie instituită o atmosferă de colaborare, de ajutor reciproc și, în același timp, o unitate de vederi în toate acțiunile întreprinse. Nicăieri disensiunile dintre membrii unui colectiv de muncă nu sînt mai păgubitoare ca aici. Ricile personale, atmosfera de tensiune, atît din școală cît și din afara ei, n-au ce căuta într-un colectiv didactic. Pentru că ele se răsfrîng imediat, cu consecințe nefaste, asupra instruirii și educației elevilor!

Școala generală din Urziceanca, pe care o conduc, are un număr relativ mic de cadre didactice (patru învățători și șapte profesori). Este o școală despre care nu s-a scris încă în ziare, nici nu s-a vorbit la emisiunile de radio, dar care, ca atîtea alte mii de școli de pe întinsul patriei, a fost cuprinsă în marele circuit de adînci prefaceri și înnoiri ale învățămîntului. În ea, o mîna de oameni se străduiesc să-i învețe pe copii alfabetul scrierii și al vieții. Toți sîntem conștienți de marile răspunderi care apasă pe umerii noștri, pe toți ne animă aceeași dorință fierbinte de a crește din tinerele vîrstare oameni bine pregătiți, cu o înaltă ținută etică.

Majoritatea dintre noi sîntem tineri, crescuți și educați în climatul fecund al orînduirii noastre socialiste. Și — ceea ce este mai important — sîntem un colectiv unit, în

care am reușit să creăm un climat sănătos, de pe urma căruia profită, în primul rînd, elevii noștri.

În activitatea noastră de zi cu zi apar, cum e și normal, o multime de probleme care trebuie soluționate. Pe unele dintre ele le rezolvăm mai ușor, printr-o simplă intervenție a dirigintelui sau a direcțiunii școlii; pentru altele însă e nevoie de muncă și răbdare, de unirea forțelor și de strădania întregului corp profesoral. Mai ales în ce privește influența asupra familiei.

Și pînă în prezent nu avem motive să ne plîngem.

La școala noastră aproape în fiecare an sosesc cadre didactice noi. Așa, de exemplu, a fost cazul profesorului de istorie Gheorghe Ghișescu. Om conștient și bine pregătit din punct de vedere profesional, acesta și-a atras încă de la început simpatia colectivului nostru. Dar, fire mai timidă și retrasă, din cale afară de modest, în primele zile îl vedeam cum se simte însingurat și parcă nu se putea apropia de oameni. Atunci, ne-am apropiat noi, cu căldură, de el. Treptat-treptat, stinghereala de la început i-a dispărut, iar astăzi avem în profesorul de istorie un cadru de nădejde, muncitor și săritor la nevoie, cu care școala noastră se mîndrește.

Probleme mult mai dificile ne-a ridicat un alt tînar cadru didactic venit între noi. Este vorba de învățătorul Vasile Gheorghe. Și acesta era bine pregătit pentru catedră (ulterior s-a înscris și la Facultatea de matematică, pe care o urmează în prezent la fără frecvență). La început însă manifesta carențe serioase: dezinteres în pregătirea lecțiilor, întîrzieri și absențe de la ore, iar față de colegi avea nu o dată o atitudine sfidătoare, necolegială. Cînd discutăm cu el arătîndu-i cît de dăunător este comportamen-

tul lui pentru elevi și pentru școală, în general, răspundea răstit: „Fiecare face cum vrea și răspunde pentru ceea ce face!” Această stare de lucruri, evident, nu mai putea dăinui. A fost nevoie de intervenția unită a organizației sindicale și a întregului colectiv al școlii; mai mult, de chemarea și punerea sa în discuția consiliului profesoral. I s-au arătat cu acel prilej, într-un mod colegial, tovarășului Vasile Gheorghe toate lacunele activității sale. Tot cu acel prilej, tînarul învățător s-a lămurit că nimeni nu are ceva de împărțit cu el, că, dimpotrivă, intervențiile colegilor au numai un singur scop: acela de a-l ajuta. Și strădaniile noastre n-au rămas fără eficiență. Nu după mult timp s-au văzut și rezultatele pozitive ale acestor strădăni: colegul Vasile Gheorghe s-a integrat perfect în colectivul nostru. În prezent se pregătește conștient pentru fiecare lecție, absentele sale de la ore au dispărut și nu mai are acea atitudine de frondă față de colegi, înțelegînd că toate disciplinele sînt la fel de importante pentru elevi și desenul și educația fizică și matematica. În plus, fire ingenioasă și creatoare, a confecționat prin propriile mijloace un bogat material didactic de care școala avea multă nevoie.

În cele de mai sus am redat doar cîteva aspecte din activitatea colectivului nostru didactic. Ceea ce vreau să subliniez încă o dată este climatul colegial de colaborare fructuoasă care domnește în acest colectiv. El nu poate avea decît consecințe favorabile, în primul rînd pentru cei cărora ne dedicăm munca noastră tinerele vîrstare ale patriei.

Prof. ION ȚURLEA
directorul Școlii generale nr. 2
Urziceanca, comuna Ciocănești, jud. Ilfov

● UN PORTRET PE SAPTĂMINA

L-am întîlnit adeseori pe profesorul brașovean CONSTANTIN CUZA: la București, în cadrul ședințelor Consiliului învățămîntului de cultură generală, în redacția revistei „Astra”, al cărui colaborator permanent este, la Consiliul de Stat — anul acesta, în iunie — cînd i-a fost atribuit titlul de profesor emerit...

Dar întîlnirile care ne-au impresionat cel mai profund au fost totdeauna cele din școală, din clasă. Am văzut întruchipat în omul de la catedră pe dascălul dăruit pe deplin nobilei sale misiuni de educator al tinerei generații.

Sensul unei tradiții

Există o tradiție frumoasă la Liceul din Sinaia. În fiecare an la deschiderea cursurilor, direcțiunea și organizația sindicală din școală organizează, într-un cadru solemn, sărbătorirea profesorilor care ies la pensie. Toamna aceasta au fost cinstiți trei dintre cei mai buni profesori ai liceului: Laurențiu Florian Nemeș, Elisabeta Olea și Elisabeta Avramescu.

— Timp de patru decenii — ne spune prof. Const. Rapcea, directorul liceului — acești oameni admirabili au slujit școala cu devotament dînd știință de carte a tîtor generații de elevi. La festivitatea de care vorbesc au fost flori, multe flori și discursuri solemne și pahare cu urări de sănătate. Dar un gol tot simțeam în inimă și noi și cei care ne părăseau. Nu-i ușor să te desparți de colegii tăi, alături de care ai trăit și ai muncit atîta vreme. Vom face tot ce ne stă în putință ca foștii profesori, în anii însoriți și de tihnă ai pensionării, să fie cît mai aproape de școală, să nu se simtă singuri. Acești oameni nu merită singurătatea.

Mița... are picioare scurte

Goana după ciștiguri ilicite, după căpătuială cu orice preț ademenește și pe unele cadre didactice. Cazul profesoarei (pină nu de mult!) Angela Milita Mir-

cioiu de la Liceul nr. 3 „Nicolae Iorga” din Brăila.

Prinsă în flagrant delict în timp ce lua drept mită la un examen o importantă sumă de bani, ca și pentru alte abateri care contravin normelor eticii profesionale, ex-profesoara brăileană a fost condamnată la 2 ani închisoare. Timp suficient să mediteze la faptele sale incalificabile. Și credem că învățătura de minte îi va fi cu atît mai mare, cu cît poate să reflecteze la aceste fapte în două limbi: română și... engleză — specialitate pe care probabil nu o va mai preda la clasă nici după...

„Aplauze” la scenă deschisă...

Un spectacol de mai mare dragul a avut loc în urmă cu cîva timp la Nișcov — Buzău. Protagoniste: învățătoarele E.T și E.N. Locul spectacolului: școala generală. Totul a început cu niște replici. Apoi replicile s-au aprins. Apoi locul replicilor l-au luat poșetele și alte obiecte pașnice bruscate transformate de protagoniste în proiectile. În cele din urmă, spectacolul a atins punctul culminant: o păruială cum serie la carte (evident, nu la cea de citire și nici la cea de bună-purtare!). Cortina peste spectacol a tras-o Inspectoratul școlar al județului Buzău, mutînd

disciplinar părțile beligerante la școli din localități diferite — de unde aruncarea de obiecte și trasul de păr sînt mai peste mină.

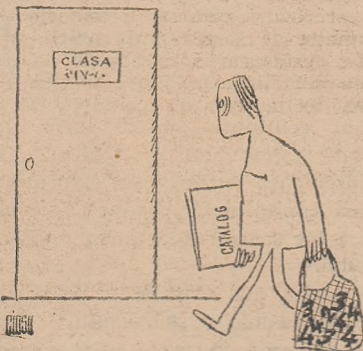
Pină nu va fi prea tirziu

Primim din partea lui S.F. — comuna Islaz, județul Telcorman — o scrisoare prin care învățătoarei A.A. din localitate i se aduc grave acuzații.

Interesîndu-ne prin inspectoratul școlar județean de adevărată stare de lucruri de acolo, aflăm că — în urma unei anchete întreprinse la fața locului — inviniurile aduse învățătoarei nu sînt întemeiate. Se confirmă doar certurile și scandalurile repetate care izbucnesc, nu o dată violent și în ochii întregii comune, între cele două familii — a învățătoarei și a reciamantului.

Un lucru rămîne de neconceput; cum poți să fii cadru didactic (deci om care dai educație copiilor, care ar trebui să fii exemplu de conduită pentru cei din jurul tău) și să te lași antrenat totodată în cele mai de jos dispute, chiar dacă nu ești tu cel care aprinde întîiul... focul?! Credeam că zelul unor scandalagii de profesie poate fi temperat azi prin metode mult mai civilizate decît prin răspunsul pe același ton la fiecare provocare. Acest lucru, probabil, îl va înțelege și învățătoarea A.A. din Islaz. Pină nu va fi prea tirziu!

FĂRĂ CUVINTE

Desen de prof. Const. Ciosu

PROIECTUL PROGRAMEI DE BIOLOGIE

Direcția generală pedagogică de cultură generală din Ministerul Învățământului — Comisia de învățământ biologic — prezintă în paginile revistei proiectul programelor de biologie pentru școala generală și liceu care urmează să se aplice din anul școlar 1972-1973.

Proiectul conține, pe lângă tematica orelor și un număr de lecturi, precum și liste de lucrări de laborator prevăzute pentru fiecare an de studii.

Proiectul va fi publicat în câteva numere succesive ale revistei. Profesorii de specialitate sînt chemați să contribuie la îmbunătățirea lui prin observații și sugestii pe care le pot expedia pînă la data de 30 octombrie 1971 pe adresa: Ministerul Învățământului, str. Spiru Haret nr. 12, Direcția generală pedagogică de cultură generală.

PROPUNERILE COMISIEI DE BIOLOGIE PENTRU ORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE BIOLOGIE ÎN ȘCOLILE GENERALE ȘI ÎN LICEU

Vîrsta Cl.	Școala generală	Anul	Liceu
17		IV	BIOLOGIE GENERALĂ ȘI UMANĂ evoluționism; biologie umană (2 ore sapt.)
16		III	REPRODUCERE ȘI EREDITATE fiziologia reproducerei; ereditatea (2 ore sapt.)
15	X	IGIENA ȘI PUERICULTURA (1 oră sapt.)	II ELEMENTE DE ANATOMIE ȘI FIZIOLOGIE COMPARATĂ fiziologie celulară; fiziologia nutriției și relației (2 ore sapt.)
14	IX	BIOLOGIE GENERALĂ (2 ore sapt.)	I FILOGENIE originea vieții; filogenie paleontologie cu elemente de geologie (2 ore sapt.)
13	VIII	ANATOMIA ȘI FIZIOLOGIA OMULUI (2 ore sapt.)	
12	VII	ECOLOGIE ȘI CONSERVAREA NATURII (2 ore sapt.)	
11	VI	ZOOLOGIE (2 ore sapt.)	
10	V	BOTANICA (2 ore sapt.)	
9	IV	Cunoștințe despre natură și om (2 ore sapt.)	
8	III	Cunoștințe despre natură și om (2 ore sapt.)	
7	II	Cunoștințe despre natură și om (2 ore sapt.)	

Notă: Programele noi sînt făcute pentru clasele V—X din școala generală și anii I—IV din liceu. Pentru clasele II—IV școala generală se consideră că programele pot rămîne aceleași (cu mici completări ale autorilor care vor elabora manualele pentru noile programe).

ȘCOALA GENERALĂ DE 10 ANI

Clasa a V-a

BOTANICĂ

Lumea vie: plantele și diversitatea lor în natură; plante sălbatice, de cultură, ornamentale etc. (excursie în natură pentru a vedea plante) (1 oră); **Morfologia generală a unei plante angiosperme** (1 oră); **Părțile plantei:** celula, țesuturile, organele (1 oră); **Rădăcina:** alcătuirea externă, structura internă, funcții (1 oră); **Frunza:** alcătuirea externă, structura internă, funcții: respirația, fotosinteza, transpirația (stomate) (4 ore); **Floarea:** părțile florii, funcții: polenizarea, fecundația, sămînța, fructul (2 ore); **Sămînța:** alcătuire, condiții de germinare (1 oră); **Înmulțirea plantelor:** (1 oră); **Condițiile de viață ale plantelor:** apa, sărurile minerale, lumina, CO₂, solul (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Bacterii: formă, structură, hrănire, înmulțire, importanță (1 oră); **Alge verzi:** Pleurococcus, Chlorella, Euglena, Mătasea broaștei (1 oră); (Lectură: Diatomeele și algele marine), **Ciupercile:** a) **saprofite:** drojdiile, mușcăgaurile, ciuperci cu pălărie (2 ore); (Lectură: ciupercile comestibile, otrăvitoare); (Lectură: ciupercile producătoare de antibiotice) b) **parazite:** ruginele, manele, tăciunele, cornul secării (1 oră); **Lichenii:** alcătuire, mod de hrănire, înmulțire, importanță (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Mușchii: mușchiul de pămînt: rizozii, tulpină, frunze, înmulțire; (1 oră); (Lectură: Sphagnum; turbăriiile); **Ferigile:** rizomul, frunzele, înmulțire, importanță; (1 oră); (Lectură: Ferigile arborescente); **Gimnospermele:** molidul, bradul, pinul; caractere generale și importanță (1 oră); (Lectură: Sequoia sau arborele mamut); **Angiospermele dicotiledonate:** piciorul cocoșului, grîșorul, bujorul (1 oră); mărul, părul, gutuiul, prunul, măcieșul, trandafirul, fragul (2 ore); (Lectură: pomi fructiferi, căpsunul); fasolea, mazărea, linte, lucerna, mazăricea, salcîmul, trifoiul. (1 oră); (Lectură: importanța leguminoaselor pentru fertilitatea solului); morcovul, pătrunjelul, măraru, țelina (1 oră); varza, rapița, ridichea, hrea-

nul, micșuneaua, traista ciobanului (1 oră); (Lectură: inul, cînepa, bumbacul); via de vie (1 oră); (Lectură: marile podgorii ale țării); cartoful, roșiile, vinețele, ardeii, măsălarita, mărăguna, petunia (1 oră); floarea-soarelui, păpădia, mușetelul, daliile, crizantemele, podbalul, brusturele, scaletii, pălămida, salata, pelinul (2 ore); (Lectură: Plante medicinale și mediteranece); sfecla, spanacul, loboda (1 oră); fagul, stejarul, carpenul, alunul, plopul, arinul (2 ore); (Lectură: plante industriale); **Caracterele generale ale dicotiledonatelor** (1 oră); **Angiosperme monocotiledonate:** lăleaua, ceapa, usturoiul, zambila, crinul, lăcrămioara (1 oră); (Lectură: narcisul, nufărul, ghiocelul, gladiolele, stuful, bambusul); griul, porumbul, seara, orzul, ovăzul, orezul, golomățul, păiușul (2 ore); (Lectură: producția cerealiară; graminee spontane furajere); **Caracterele generale ale monocotiledonatelor** (1 oră); **Etapile evoluției plantelor** (sinteză) (2 ore); **Dezvoltarea botanicii în România:** grădini botanice la noi. Protecția plantelor (1 oră); (Lectură: grădini botanice străine).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare	44 ore
Recapitulări	5 ore
Lucrări practice	10 ore
La dispoziția profesorului	3 ore
Total:	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE DE BOTANICĂ

1. Cunoașterea microscopului (planșă, aparat). 2. Celula vie de ceapă și celula moartă de măduva de soc. 3. Diviziunea celulei vegetale de ceapă la microscop. 4. Țesuturi vegetale (secțiuni prin: rădăcină, tulpină, frunză). 5. Absorbția apei prin rădăcină. 6. Fenomenul de difuziune și osmoză. 7. Clorofila: extracția pigmentilor și caracteristicile lor. 8. Demonstrarea fotosintezei. 9. Structura florilor (diferite tipuri). 10. Structura semințelor și germinarea lor. 11. Fenomenul de imbibiție (a semințelor). 12. Structura diferitelor fructe. 13. Colectarea de semințe; conservarea de fructe. 14. Studiul algelor microscopice: Pleurococcus. 15. Colectarea de alge acvatice și fixarea lor. 16. Observarea la microscop a ciupercilor saprofite (hife). 17. Culturi de mușcăgauri. 18. Conservarea ciupercilor. 19. Plante ornamentale (recunoaștere și denumire). 20. Solurile locale. 21. Alcătuirea de ierbare.

22. Calendarul pentru culegerea fructelor de pădure. 23. Calendarul colecției de plante medicinale (sălbatice și cultivate).

Clasa a VI-a

ZOOLOGIE

Lumea vie: diversitatea animalelor: sălbatice, domestice, răspîndirea lor pe pămînt, în aer, sub pămînt (excursie în natură pentru a vedea animalele) (1 oră); **Părțile generale ale corpului animal** (1 oră); **Celula animală,** variația ei morfologică și funcțională; țesuturile animale; organe (1 oră); **Organele interne ale animalelor:** tub digestiv, sistem circulator, sistem respirator, sistem excretor (2 ore); sistem nervos, organe de simț, aparat locomotor (1 oră); organele de reproducere (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră)

Animale unicelulare: Euglena, ameba, plasmodium malariei, parameciul (1 oră); **Caractere generale ale unicelularelor:** alcătuirea internă, mișcarea, hrănirea, înmulțirea (1 oră); (Lectură: trecearea de la uni la pluricelulare); **Nevertebrate:** Spongieri: buretele de apă (1 oră); **Celenterate:** hidra de apă, meduza; caractere generale ale celenteratelor (1 oră); (Lectură: dedițelul de mare, coralierii, madreporarii). **Viermi lați:** gâlbeaza, tenia (1 oră); **Viermi cilindrici:** limbricul și alți viermi paraziți (1 oră); **Viermi inelați:** rima, lipitoarea (1 oră); **Moluste:** scoica de lac și alte scoici (1 oră); (Lectură: Stridiile); Melcul de livadă și alți melci (1 oră); caracatița, sepie (1 oră); **Artropode:** arahnide: păianjenul cu cruce (1 oră); (Lectură: căpușa, rîia, scorpionul); **Crustacee:** racul, crabul (1 oră); **Insecte:** cărbușul și alte coleoptere (1 oră); (Lectură: greierul, păduchii, ploșnițele); **Fluturi:** fluturele de varză, fluturi de noapte (1 oră); **Albinele, Viespile** (1 oră); (Lectură: apicultura și sericicultura); (Lectură: musca de casă, fînțarul); **Insecte folositoare și dăunătoare** (1 oră); (Lectură: Din viața insectelor — de Făbore); (Lectură: ariciul de mare, castravetele de mare).

RECAPITULARE (1 oră).

Vertebrate: pești de apă dulce: crap, știucă, păstrăv (1 oră); pești marini: sturioni, hamsii, stavrizi, ton, sardele, heringi (1 oră); (Lectură: peștii din Marea Neagră; peștii oceanici). **Importanța economică a peștilor** (1 oră); **Amfibieni:** cu coadă: tritonul, salamandra (1 oră); fără coadă: broasca de lac, broasca rioasă, brotăcelul (1 oră); (Lectură: metamorfoza broaștei). **Reptile:** șopîrle, șerpi (1 oră); broaște țestoase, crocodili (1 oră); (Lectură: șerpilor veninoși). **Păsări:** a) lergătoare și înotătoare (1 oră); picioroange și agățătoare (1 oră); răpitoare (1 oră); (Lectură: păsările; păsările din deltă, migrațiile păsărilor). **Caracterele generale ale păsărilor** (1 oră); (Lectură: rasele de păsări). **Mamifere:** marsupialele (1 oră); (Lectură: Ornitorincul, echidna); **Insectivore:** ariciul, cîrțița, liliacul (1 oră); **Rozătoare:** iepurele. (1 oră); **Carnivore:** felide, canide (1 oră); (Lectură: marile carnivore ale lumii); **Mamifere acvatice:** delfinul, balena, foca (1 oră); **Mamifere omnivore:** porcul sălbatic și domestic (1 oră); (Lectură: Erbivore uriașe); **Mamifere rumegătoare:** oaia, vaca (1 oră); **Mamifere nerumegătoare:** calul, zebra, tapirul, rinocerul (1 oră); (Lectură: rase de mamifere domestice); **Mamifere arboricole:** maimuțele (1 oră); (Lectură: din viața maimuțelor); **Caracterele generale ale mamiferelor** (1 oră); **Evoluția generală a animalelor** (sinteză) (2 ore).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare	44 ore
Recapitulări	5 ore
Lucrări practice	10 ore
La dispoziția profesorului	3 ore
Total:	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE DE ZOOLOGIE

1. Viața într-o picătură de apă (infuzie de fin): Parameciul, Vorticella etc. 2. Mișcarea de orientare la parameci: spre oxigen. 3. Colectare de hidre de apă și observarea lor cu lupa. 4. Disecții la melc, la scoică. 5. Disecția

la rîmă, la lipitoare. 6. Disecția cărbușului. 7. Disecții: pești, broaște, șopîrle, porumbei, iepuri (sau la oricare alt reprezentant al acestor grupuri). 8. Preparat: etapele metamorfozei broaștei. 9. Prepararea unui schelet de pasăre sau mamifer. 10. Studiul organelor interne la o pasăre. 11. Observarea dentiției mamiferelor. 12. Colecții de cochilii: melci, scoici. 13. Confectionarea de insectare. 14. Conservarea fluturilor și omizilor pentru colecții. 15. Naturalizarea păsărilor (locale).

Clasa a VII-a

ECOLOGIE

ȘI CONSERVAREA NATURII

Obiectul ecologiei și legătura ei cu alte discipline biologice; importanța ei pentru viață (1 oră); **Noțiunea de individ, populație, specie, ecosistem** (2 ore).

a) ASOCIAȚII DE ORGANISME VEGETALE ȘI ANIMALE ÎN ROMÂNIA

Viața în cîmpie și stepă (1 oră); Viața în regiunea de dealuri (1 oră); (Lectură: livezile de pomi fructiferi); Păduri de deal (1 oră); Păduri de munte (1 oră); (Lectură: pășunatul în zonele de munte); Viața în peșteri (2 ore); (Lectură: Viața lui Emil Racoviță); Viața în apele curgătoare: izvor, pîriu, riu (1 oră); Viața în fluviul Dunărea (1 oră); Viața în apele stătătoare: balta, lacul, lacul de acumulare (1 oră); (Lectură: eleștee pentru piscicultură). Viața în Delta Dunării (1 oră); (Lectură: pășunatul în Marea Neagră (1 oră); Studiul unor asociații locale din jurul satului (orașului) (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

b) ASOCIAȚII DE ORGANISME PE CELELALTE CONTINENTE

Viața la Polul Nord (1 oră); (Lectură: o vînațoare la Pol). Viața la Polul Sud (1 oră); (Lectură: Viața balenelor și pinguinilor). Viața în tundre (1 oră); (Lectură: viața laponilor). Viața în taigaua siberiană (1 oră); Viața în pampasurile Americii de Sud (1 oră); Viața în savanele africane (1 oră); (Lectură: o vînațoare de tigri). Viața la marile înălțimi ale munților (1 oră); Viața în pădurile tropicale ale Amazonului (1 oră); Viața în pădurile tropicale ale Africii (1 oră); Viața în Australia și Noua Zeelandă (1 oră); Viața pe insulele oceanice: Galapagos, Madagascar (2 ore); Viața în marile fluvii: Nil, Congo, Amazon, Mississippi, Enisei (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

c) ASOCIAȚII DE ORGANISME DIN MĂRI ȘI OCEANE

Condițiile de viață din mări și oceane: salinitatea, mișcările (valuri, curenți, marea), adîncime, sedimente (2 ore); Planctonul mărilor reci și tropicale (1 oră); Bentosul platformei continentale (1 oră); Fauna abisală (1 oră); Recifii de coralieri (1 oră); Viața în marea Caraibilor și golful Mexic (1 oră); (Lectură: marile zone de pescuit ale globului).

RECAPITULARE (1 oră).

d) NOȚIUNI DE ECOLOGIE GENERALĂ ȘI CONSERVAREA NATURII

Asociații de organisme: biocenozele (1 oră); Relații trofice între populații (1 oră); Relații de apărare, de construcție de adaposturi (1 oră); Relații de reproducere (1 oră); Echilibrul biologic din natură (1 oră); Intervenția omului în natură: poluarea atmosferei (1 oră); Intervenția omului în natură: poluarea apei și a solului (1 oră); Conservarea naturii (1 oră); Conservarea terenurilor de cultură și pășuni (1 oră); Vînatul și pescuitul (1 oră); Rezervații naturale în România: parcul Retezat (1 oră); Parcuri naționale din America de Nord, de Sud, Asia, Africa, Australia, Europa (4 ore).

RECAPITULARE (4 ore).

Predare	51 ore
Recapitulare	7 ore
La dispoziția profesorului	2 ore
Lucrări practice	2 ore
Total:	62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

1. Observarea asociațiilor din frunza-rul de pădure. 2. Observarea asociațiilor de pe scoarță și de sub scoarța copacilor. 3. Studiul asociațiilor de animale din fîntînă, izvor, riu, baltă etc. 4. Relațiile de hrană dintr-o asociație locală. 5. Observarea influenței condițiilor de viață asupra plantelor ornamentale. 6. Asociații de organisme din parcul școlii.

(Continuare în numărul viitor)

MARGARET THATCHER, secretar de stat pentru educație și știință din Marea Britanie

„PRETUTINDENI, ÎN LUME, SE AȘTEAPTĂ ENORM DE MULT DIN PARTEA EDUCAȚIEI“

Casa universitarilor din București a fost miercuri, 21 septembrie, locul unei scurte escale în cadrul vizitei pe care o efectuează în țara noastră d-na MARGARET THATCHER, secretar de stat pentru educație și știință al Marii Britanii, la invitația ministrului învățămîntului, Mircea Malița. Scurtul răgaz de o oră și jumătate a permis totuși cunoscutei personalități de prestigiu internațional în domeniul educației, care conduce învățămîntul englez, să ne prezinte, în cadrul unei animate discuții, preocupările actuale ale școlii britanice, amplasate pe coordonatele problematice majore cu care este astăzi confruntată, pe plan mondial, instituția educației.

A fost un tur de forță al elocinței, recomandînd formația juridică a d-nei Margaret Thatcher, îmbinat strîns cu un impresionant spirit de sinteză, care ne-a amintit că leadera educației din Anglia este și distinsă cercetătoare în domeniul științelor chimice.

Iată, chiar din momentul de debut al discuției, o pregnantă caracterizare a locului pe care îl ocupă astăzi, în preocupările mondiale, problemele învățămîntului: „Pretutindeni, în lume, se așteaptă enorm de mult din partea educației. S-a ajuns pînă acolo încît, dacă sînt dificultăți în domeniul transporturilor sau pe plan social, soluțiile să fie căutate, în primul rînd, în domeniul educației.

Se afirmă, pe bună dreptate, că marile probleme ale educației sînt, în bună măsură, comune pentru întreaga lume. Soluțiile însă sînt diferite și depind de doi factori. Primul ține de trecut și se referă la tradițiile și istoria dezvoltării învățămîntului în fiecare țară. La noi, în Anglia, de pildă, cîntărește mult în adoptarea soluțiilor, faptul că unele școli au o istorie de 4 sau 5 secole, iar Universitatea din Oxford și-a început activitatea în secolul al XIII-lea. Un al doilea factor determinant în alegerea soluțiilor îl constituie

viitorul, respectiv necesitățile dezvoltării societății în deceniile următoare. În sfîrșit, adoptarea soluțiilor este determinată de factorul economic, de modul de viață al unei națiuni.

Desigur, nu toate problemele educației prezintă aceeași complexitate. Există o grupă de probleme cu scadență imediată, care pot fi definite foarte precis și fără dificultate, deși nu întotdeauna pot fi soluționate la fel de ușor. O a doua grupă de probleme se referă la tendința obiectivă, existentă pretutindeni în lume, privind extinderea duratei școlarizării obligatorii. Cele mai complexe și mai dificile sînt însă problemele cu termen lung ale educației, întrucît privesc așezarea de perspectivă a unui sistem de învățămînt și calitatea producției lui în deceniile următoare. Direcțiile de evoluție ale științei, cercetarea prospectivă sînt implicate aici într-o măsură determinantă.

D-na Margaret Thatcher ne-a prezentat, în continuare, cîteva din particularitățile învățămîntului din Marea Britanie, precum și unele dintre problemele actuale cu care acesta este confruntat.

„Învățămîntul englez are ca trunchi de bază școala de 10 ani, cuprinzînd elevii de la vîrsta de 5 la 15 ani. Noi considerăm că, la vîrstele mici, copiii au mari capacități de a-și însuși cunoștințe în cadrul unei activități școlare organizate. De aceea, în perspectiva extinderii duratei învățămîntului la 11 ani, reflectăm și la soluția coborîrii vîrstei de începere a activității școlare la 4 ani.

În desfășurarea procesului de învățămînt pe prima treaptă a școlii, care cuprinde elevii între 5 și 11 ani, se practică două metode dominante: o metodă sistematică, de tradiție, dar mult perfecționată — pentru învățarea citit-scrisului, și metoda prin descoperire, care stimulează aptitudinile, imaginația, capacitatea de compoziție — pentru însușirea celorlalte cunoștințe.

Un exemplu foarte sugestiv cu privire la însemnătatea influenței formelor tradiționale asupra învățămîntului englez: în Marea Britanie nu există un control central asupra programelor școlare, fiecare școală avînd propriile-i programe, în stabilirea cărora cuvîntul hotărîtor îl are directorul. Faptul că absolvenții tuturor școlilor sînt supuși aceluiași probe de verificare finală, la absolvire, verificare efectuată de 4 comisii universitare, după aceleași principii, stabilește o limită în diversificarea programelor la diferite școli, permițînd totodată o confruntare permanentă între metodele utilizate.

Un interes deosebit pentru specialiștii români din domeniul educației și învățămîntului îl prezintă problema școlii comprehensive, în domeniul căreia pedagogii englezi au merite incontestabile. Răspunzînd acestui interes, secretarul de stat pentru educație și învățămînt al Marii Britanii a trasat conturul actual al acestei probleme.

„Potrivit tradiției, învățămîntul mediu englez cuprinde o serie de școli care asigură o educație academică — așa-numitele „grammar school“ — în care absolvenții primei trepte școlare pot pătrunde în proporție de 1 la 5. S-a considerat că acest sistem selectiv, în care ceilalți elevi ce se îndreptau spre alte tipuri de școli medii păreau că au suferit un eșec, ar trebui înlocuit cu un sistem de învățămînt mediu în care toate tipurile școlare să fie reunite în cadrul aceleiași instituții — școala comprehensive. Unii au ridicat însă obiecții cu privire la faptul că amploarea unor asemenea instituții școlare ar aduce prejudicii stabilirii unei relații apropiate între profesor și elev. De aceea, învățămîntul comprehensive nu a fost generalizat, dezbaterile „comprehensive sau selectiv“ desfășurîndu-se în continuare.

După ce s-a referit la unele contradicții existente între solicitările tot mai numeroase ale tinerilor de a accede la învățămîntul superior și numă-

rul insuficient de posturi în care pot găsi plasament absolvenții institutelor universitare, d-na Margaret Thatcher a prezentat, răspunzînd unui interes manifest, problemele pregătirii și perfecționării personalului didactic.

„Direcțiile de bază ale aceleiași acțiuni le constituie formarea și adîncirea pregătirii științifice de specialitate și învățarea de către profesori a modului cum să-i învețe pe alții. În ceea ce privește formația de bază a cadrelor didactice, se află în discuție dacă aceasta să continue în instituții pedagogice specializate sau să se desfășoare în universități, pe fundalul unei pregătiri științifice mai ample. Personal, sînt partizana acestei soluții.

În sfera acțiunii de perfecționare a profesorilor, se are în vedere sporirea capacității acestora de a răspunde unui învățămînt în continuă modernizare și de a realiza o dezvoltare maximă a fiecărui elev, în funcție de posibilitățile și aptitudinile pe care le are.

În prezent, o comisie specială, sprijinită de o echipă de 500 de inspectori, investighează problemele de perspectivă ale pregătirii și perfecționării profesorilor. Aplicarea complexului de măsuri ce va fi preconizat depinde însă, în mare măsură, de condițiile materiale de care vom dispune.

Pe parcursul discuției purtate, d-na Margaret Thatcher, a ținut să sublinieze, în mod deosebit, însemnătatea pe care o acordă schimbului de experiență cu conducerea și specialiștii învățămîntului din România și să-și arate aprecierea pentru competența acestora, cunoscută și cu prilejul vizitei în Anglia a unei delegații a Ministerului Învățămîntului, precum și interesul pentru valoarea unor soluții aplicabile în școala românească și pentru rezultatele obținute pe baza acestora.

Consemnarea discuției:
MIRCEA HERIVAN

DE LA ȘCOALA PRODUCȚIEI LA PRODUCȚIA ȘCOLII

— O preocupare majoră pe plan mondial —

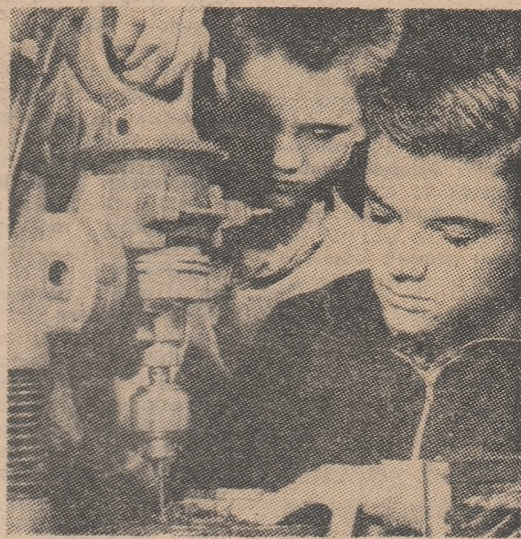
Ateliere școlare generalizate în Uniunea Sovietică

Pe lângă Uzina de tractoare din Harkov funcționează de mai mulți ani mari ateliere școlare, în care elevii desfășoară practica productivă. După cum ne informează „Ucitelskaia gazeta“, în noul an școlar, aici lucrează nu mai puțin de 2300 elevi (clasele mari) din 15 școli medii ale raionului Ordjonikidze din oraș.

În aceste ateliere, dotate de întreprindere cu utilaj modern, sub directă supraveghere a maistrilor și cadrelor didactice, tinerii sînt inițiați în tainele a 10 meserii corespunzătoare necesităților economice ale raionului respectiv: strungărie, lăcătușărie, țesătorie, desen tehnic, șoferit, electro și radio-montaj etc.

O grijă deosebită se acordă în întreprindere și în școlile aferente ei orientării fiecărui tînr spre profesia pentru care are înclinații și aptitudini, profesie pe care să o practice în viață cu dragoste. Pentru aceasta, în uzină a fost creat un laborator de orientare profesională. Și tot în vederea acestui deziderat, în fiecare an, înainte de deschiderea cursurilor, elevii din clasa a IX-a se întîlnesc cu reprezentanți ai conducerii întreprinderii, cu fruntași în muncă din diferite secții, vizitează atelierele în care vor lucra etc.

Experiența atelierelor școlare centralizate (cu caracter raional), dovedindu-se fructuoasă — subliniază „Ucitelskaia gazeta“ — va fi mult extinsă în anii următori. În prezent, se află în studiu de proiectare construcția unor asemenea ateliere în încă două raioane ale Harkovului, precum și în alte orașe.

O anchetă printre elevii și absolvenții școlilor politehnice

Elevii a două școli cu program politehnic din Dresda, fac practică în producție într-una dintre cele mai mari întreprinderi din oraș „Kamera und Kinowerke PENTACON“.

Un grup de cercetători în domeniul psihologiei, pedagogiei și sociologiei învățămîntului din R. D. Germană, au întreprins o anchetă în rîndurile elevilor și absolvenților acestor două școli, pentru a afla poziția lor față de educația politehnică. Răspunsurile cele mai semnificative la această anchetă, ca și interpretarea lor, au fost publicate în revista „Pädagogik“ nr. 8/1971.

Spicim cîteva dintre răspunsurile publicate. Monika Kreisel, de 17 ani, care face prac-

tică la secția mecanică, aflîndu-se în ultimul an de studiu, înaintea examenului de bacalaureat, este de părere că: „Urmînd cursurile politehnice, pe întreg parcursul învățămîntului primar și secundar, căpătăm o pregătire profesională de bază foarte temeinică. Și oricare ar fi profesia pe care ne-o alegem ulterior, cunoștințele pe care le-am acumulat la cursurile tehnice teoretice și practice din perioada școlară ne vor fi de mare folos“.

Ilona Leupold, 18 ani, e de aceeași părere. Ea apreciază mai ales, combinarea învățămîntului profesional cu bacalaureatul, ceea ce ușurează posibilitatea unor studii ulterioare.

Christine Hummel, o altă elevă, afirmă: „După ce voi obține atît brevetul profesional, cît și diploma de bacalaureat, pe care doresc să le cîmpăt cel puțin cu calificativul «bine», intenționez să-mi continui studiile tehnologice. Tehnologia industrială mă interesează în mod deosebit și cred că pentru pregătirea mea ulterioară îmi vor fi de folos cunoștințele acumulate în anii de practică“.

În secția de centrări optice a aceleiași întreprinderi lucrează ca muncitori de înaltă calificare Helmut Schön, Gunter Kucharsky — amîndoi în vîrstă de 19 ani — și Knut Korner, de 18 ani, toți trei absolvenți ai ultimei promoții. Și-au ales meseria datorită faptului că și părinții lor au avut-o, dar și datorită îndrumării pe care au primit-o din partea serviciului de orientare profesională. După ce își vor ridica nivelul calificării profesionale, ei reflectează să-și continue pregătirea de specialitate într-o școală de subingineri.

Autorii anchetei subliniază multitudinea de deschideri și valoarea de știință pentru variatele opțiuni profesionale și școlare ale absolvenților, pe care le oferă școala cu profil politehnic, în care elevii efectuează practica direct în secțiile marilor uzine cu profil modern.